

PROJEKT MODERNIZACIJE CESTOVNOG SEKTORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Revizija i pregled preseljenja

Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine

Januar 2016.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Projekt modernizacije cestovnog sektora
Federacije Bosne i Hercegovine

Revizija i pregled preseljenja

Projekt: Projekt modernizacije cestovnog sektora
Federacije Bosne i Hercegovine

Izveštaj: Revizija i pregled preseljenja

Pripremljeno za: Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine

Konsultant: Enova d.o.o. Sarajevo

Sadržaj

1. Sažetak.....	3
2. Kratak opis Projekta.....	5
3. Metodološki pristup revizije i pregleda preseljenja.....	8
4. Pravni okvir za otkup zemljišta u FBiH.....	11
5. Utjecaji Projekta.....	14
6. Opis procesa otkupa zemljišta.....	23
7. Ključni nalazi, zaključci i preporuke.....	27
Aneks 1 – Evidencija sastanaka.....	33
Aneks 2 – Upitnik korišten za prikupljanje primarnih podataka.....	35
Aneks 3 – Sažetak baze podataka Popisa.....	31
Aneks 4 – Sažetak baze podataka Socio-ekonomskog anketiranja.....	53
Aneks 5 – Detaljan opis ključnih odredbi Zakona o eksproprijaciji FBiH.....	55
Aneks 6 – Primjer procjene sudskog vještaka.....	58

Lista tabela

Tabela 1: Sporovi u vezi s postupkom eksproprijacije.....	25
Tabela 2: Ključni nalazi u vezi sa procesom otkupa zemljišta.....	27

Lista slika

Slika 1: Administrativna organizacija BiH (izvor: SOER).....	6
Slika 2: Mapa područja Projekta.....	7
Slika 3: Procentualna zastupljenost zemljišnih parcela po vrsti zemljišta (N=30, 23,8%).....	14
Slika 4: Karta područja Projekta sa zemljišnim parcelama po vrsti vlasništva.....	16
Slika 5: Procentualna zastupljenost pomoćnih objekata u uzorku.....	16
Slika 6: Procentualna zastupljenost prirodnih objekata u uzorku.....	17
Slika 7: Karta područja Projekta zasnovana prema CORINE zemljišom pokrivaču.....	18
Slika 8: Procentualna zastupljenost zemljišnih parcela po vrsti zemljišta u uzorku.....	19
Slika 9: Procentualna distribucija prirodnih objekata u uzorku.....	20
Slika 10: Nivo zadovoljstva sa informacijama pruženim u procesu otkupa zemljišta.....	22 21

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

1. Sažetak

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) je pokrenula sveobuhvatni Program modernizacije magistralnih cesta u FBiH kako bi se osigurala adekvatna cestovna infrastruktura do 2020. godine. U okviru pomenutog sveobuhvatnog Programa, Javno preduzeće „Ceste FBiH“ (JP Ceste FBiH), društvo sa ograničenom odgovornošću u punom vlasništvu Vlade FBiH, pokrenulo je **Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH** (Projekt). Vlada FBiH je podržala inicijativu za osiguranje kreditnih sredstava kod Međunarodnih finansijskih institucija u iznosu od 150 miliona Eura za Program, uključujući 103,38 miliona Eura od Svjetske Banke (SB) i Evropske Investicione Banke (EIB) za Projekt.

Ova Revizija i pregled preseljenja (RPP) pokriva sljedeće dviije dionice ceste Neum – Stolac (M 17.3) u Hercegovačko-Neretvanskom Kantonu:

	Dionica	Dužina	Status izgradnje	Status otkupa zemljišta
1	Stari Neum – Kiševo – Babin Do (Tunel Oštrovac)	5,6 km	Izgradnja je završena, te je preostalo postavljanje završnog sloja asfalta.	Otkup zemljišta je u potpunosti završen i naknada je isplaćena svim vlasnicima zemljišta. Proces otkupa zemljišta je započet u 2005. a završen u 2012. (sproveden je u tri faze: 2005-2007., 2007-2010. i 2011-2012.).
2	Babin Do (Tunel Oštrovac) – Broćanac	6,4 km	Construction has not been initiated to date.	Proces otkupa zemljišta je započet u 2012. Otkup zemljišta je završen u velikoj mjeri (80,52% svih vlasnika zemljišnih parcela je isplaćeno): rješenja o eksproprijaciji su donesena za sve parcele; međutim, nisu u potpunosti završeni pregovori o iznosima ponuđene naknade i isplata naknada. Procjene vještaka su završene za sve parcele, te je JP Ceste FBiH poslalo novčane ponude u pismenom obliku svim pogođenim ljudima, te je jedini preostali korak sastanci sa pojedinačnim vlasnicima i dogovor o naknadi (što je usporeno zbog činjenice da neki vlasnici ne žive na području Projekta i njihov dolazak se očekuje). Očekuje se da će cjelokupan proces biti završen početkom 2016. Ovaj RPP stoga obuhvata sve parcele na ovoj dionici, uključujući vlasnike kojima su poslano novčane ponude i koji su još uvijek u procesu pregovaranja.

RPP u vezi sa otkupom zemljišta za cestu Neum - Stolac je rađen u periodu novembar – decembar 2015. u svrhu pokazivanja usklađenosti sa zahtjevima kako lokalne legislative koja reguliše proces otkupa zemljišta tako i Operativne politike (OP) Svjetske banke o nedobrovoljnom preseljenju (OP 4.12).

Proces otkupa zemljišta je uključivao samo otkup zemljišnih parcela za obje dionice, bez fizičkog preseljenja domaćinstava ili biznisa. Za prvu dionicu je otkupljeno 126 parcela na ukupnoj površini od 181.830 m², te 62 parcele na ukupnoj površini od 11.656 m² za drugu dionicu. Pogođeni pomoćni objekti na parcelama su uključivali uglavnom kamene i potporne zidove. Prema podacima iz Katastra zemljišta, ukupno 18 parcela (14.2%) je identificirano kao zemljište pod usjevima na prvoj dionici, te 17 parcela (27.4 %) je identificirano kao poljoprivredno zemljište (zemljište pod usjevima, oranice i plantaže) na drugoj dionici. 775 osoba pod utjecajem

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Projekta je registrovano u zemljišnim knjigama, od čega 338 je identificirano kao stvarni vlasnici/korisnici¹ na prvoj dionici (faza 1). 517 osoba pod utjecajem Projekta je identificirano na drugoj dionici (faza 2). Postupak identificiranja stvarnih vlasnika i korisnika je opisan detaljnije u ovom RPP-u u poglavlju 4: Pravni okvir.

Postupak je u cijelosti proveden u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji FBiH. Uopćeno gledano, odredbe zakona i dobra praksa JP Ceste FBiH i Općine Neum tokom cijelog procesa otkupa zemljišta su u velikoj mjeri kompatibilne sa zahtjevima SB. Provedena analiza ukazuje da su nadležni organi adekvatno proveli aktivnosti u vezi s otkupom zemljišta, te nisu identificirane bilo kakve ozbiljne ili veće razlike u odnosu na OP 4.12.

Identificirane razlike se odnose uglavnom na postojeću praksu koja nije adekvatno formalizirana, kao što je mehanizam za upravljanje žalbama, kako je opisano detaljnije u Poglavlju 7 (Ključni nalazi, zaključci i preporuke) ovog RPP-a. Preporučuje se da se ove razlike riješe kroz korektivne radnje u budućim procesima otkupa zemljišta/preseljenja. It is recommended that these gaps are addressed through corrective actions in future land acquisition/resettlement processes. Dobra praksa koju je primjenjivalo JP Ceste FBiH je indikator efikasne implementacije procesa otkupa zemljišta, premda je potrebno formalizirati opisane neformalne prakse, kako je opisano detaljnije u Poglavlju 7.

¹ Potrebno je napomenuti da se stvarno stanje u pogledu korištenja zemlje ne podudara sa registrovanim korištenjem zemlje u praksi, zbog činjenice da vlasnici ili korisnici parcela ne prijavljuju promjene nadležnim općinskim organima u slučajevima promjena u kulturi ili klasi parcela, te zbog toga ukupan broj osoba pod utjecajem Projekta ne predstavlja zapravo stvarni broj pogođenih vlasnika/korisnika. Stvarni broj utvrđuje Općina na osnovu stvarnog stanja na terenu i izjava korisnika i vlasnika.

2. Kratak opis Projekta

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) je pokrenula sveobuhvatni Program modernizacije magistralnih cesta u FBiH kako bi se osigurala adekvatna cestovna infrastruktura do 2020. godine.

U okviru gore pomenutog sveobuhvatnog Programa, Javno preduzeće „Ceste FBiH“ (JP Ceste FBiH), društvo sa ograničenom odgovornošću u punom vlasništvu Vlade FBiH, pokrenulo je **Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH** (Projekt). U tu svrhu, zatražilo je od Vlade FBiH da osigura kreditna sredstva kod Međunarodnih finansijskih institucija (MFI). Vlada FBiH je podržala inicijativu za osiguranje kreditnih sredstava kod MFI u iznosu od 150 miliona Eura za Projekt, uključujući 103,38 miliona Eura od Svjetske Banke (SB) i Evropske Investicione Banke (EIB).

Zajmoprimac će biti Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine (BiH), dok će agencija odgovorna za implementaciju projekta u ime FBiH biti JP Ceste FBiH.

Projekt se sastoji od nekoliko manjih i srednjih investicijskih programa uključujući:

- izgradnju novih cestovnih dionica,
- poboljšanje cestovnih elemenata u okviru postojećeg koridora,
- izgradnju trećih traka za spora vozila,
- rekonstrukciju kolovozne konstrukcije i korekciju osovina,
- eliminaciju crnih tačaka i opasnih mjesta,
- poboljšanje mostova i tunela.

Očekuje se da će se Projektom smanjiti broj prometnih nesreća, lokalno zagađenje generisano transportnim sektorom i operativni troškovi vozila, kao i poboljšati povezanost i bezbjednost, te da će Projekt olakšati trgovinu, omogućiti razvoj turizma, pružiti lokalnim zajednicama bolji pristup društvenoj infrastrukturi kao što su bolnice, pružiti podršku razvoju privatnog sektora, promovirati regionalni i nacionalni ekonomski rast i pridonijeti privrednoj i društvenoj koheziji regije.

Administrativna struktura u BiH

BiH se sastoji od dva entiteta: Federacije BiH i Republike Srpske, te zasebne administrativne jedinice pod isključivim suverenitetom države (Brčko Distrikt). FBiH se sastoji od deset kantona koji su dalje podijeljeni na općine (Slika 1). U FBiH se nalazi 79 općina.

Administrativna struktura BiH je prikazana na slici ispod.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Slika 1: Administrativna organizacija BiH (izvor: SOER)²

Opis pod-projekata

Ovaj Izvještaj pokriva sljedeće dvije dionice **ceste Neum – Stolac (M 17.3)** u Hercegovačko-Neretvanskom Kantonu:

1. **Dionica Stari Neum – Kisevo – Babin Do (Tunel Oštrovac)** (dužina = 5,6 km) - izgradnja je završena, te preostaje da se stavi završni sloj asfalta,
2. **Dionica Babin Do (Tunel Oštrovac) – Bročanac** (dužina = 6,4 km) – izgradnja još nije počela.

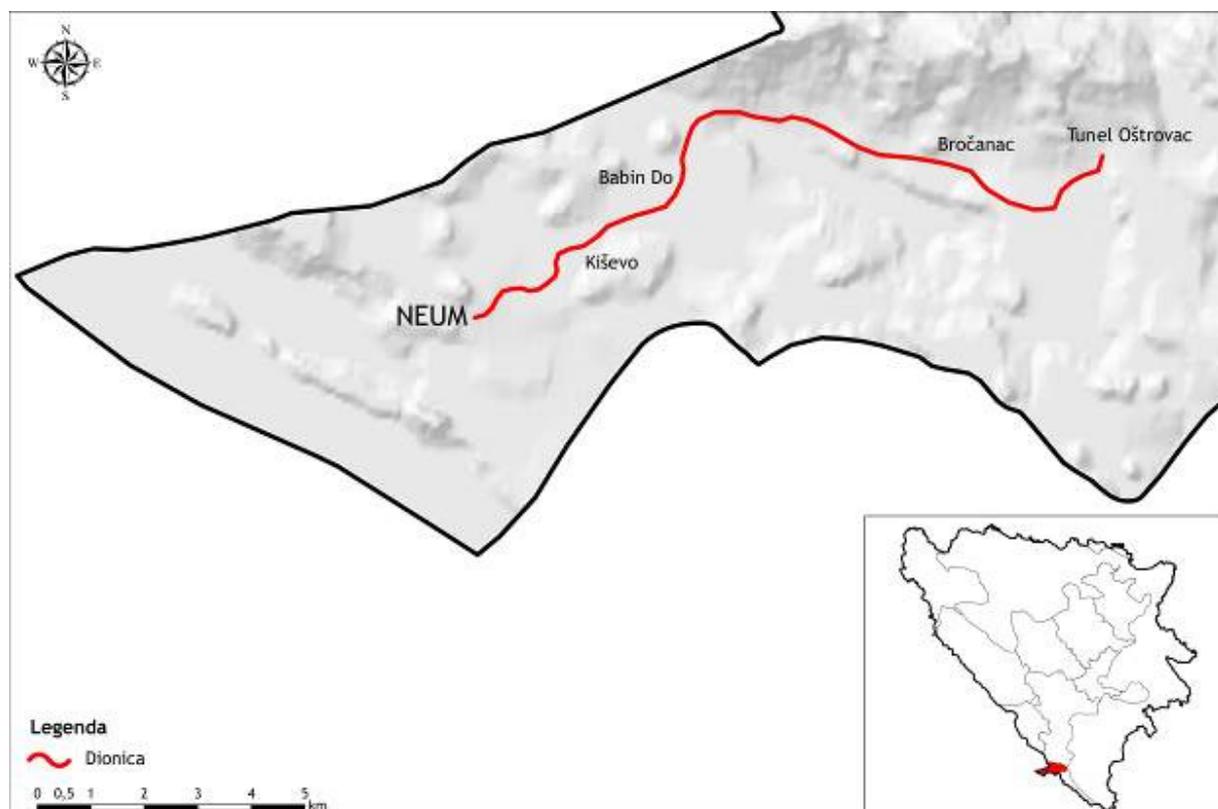
Područje Projekta predstavlja stabilan kraški teren, sa naizmjeničnom mediteranskom i submediteranskom klimom i visokom solarnom insolacijom. Ima male količine padavina, više prosječne godišnje temperature od kontinentalnih regija, duge periode vegetacija i veću vjetrovitost. Ove osobine imaju direktan utjecaj na razvoj vegetacije specifične za ovo područje - zelene šume i grmlja makije, hrasta crnike, itd. Populacija Općine Neum je 4,364, sa gustinom naseljenosti od 19.4 osobe po km². Ukupan broj naselja u Općini Neum je 27³.

² Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (2012). Izvještaj o stanju okoliša u BiH 2012. Sarajevo.

³ Izvor: Federalna Institucija za Razvojno Planiranje (2015). Socio-ekonomski indikatori po Općinama u FBiH u 2014. Sarajevo.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Mapa područja Projekta je data u nastavku.

Slika 2: Mapa područja Projekta

Svrha Revizije i pregleda preseljenja

Ova Revizija i pregled preseljenja (RPP) u vezi sa otkupom zemljišta za potrebe Projekta za Neum - Stolac je rađen u periodu novembar – decembar 2015. u svrhu dokumentovanja rezultata procjene procesa otkupa zemljišta koju je vodilo JP Ceste FBiH u okviru Projekta i postizanja sveobuhvatnog uvida u dosadašnji proces otkupa zemljišta.

Izveštaj je izrađen s ciljem pokazivanja usklađenosti sa zahtjevima kako lokalne legislative koja reguliše proces otkupa zemljišta tako i Operativne politike (OP) Svjetske banke o nedobrovoljnom preseljenju (OP 4.12), sa posebnim akcentom na pravičnost procesa i prikladnost pruženih naknada, te identificiranja ključnih pitanja i potencijalne neusklađenosti u procesu.

3. Metodološki pristup revizije i pregleda preseljenja

Zadaci koji su obavljani za potrebe ovog dokumenta uključuju:

1. **Pregled dostupne dokumentacije** koju su dostavili JP Ceste FBiH i Općina Neum, a koja uključuje elaborate eksproprijacije⁴, rješenja o eksproprijaciji⁵, izvještaje procjene vještaka⁶, evidenciju o naknadama⁷ i sporazume o naknadi⁸;
2. **Analizu pravnog okvira kojim se uređuje otkup zemljišta u FBiH;**
3. **Razgovore sa predstavnicima JP Ceste FBiH na različitim nivoima**, uključujući predstavnike Odjela za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju zadužene za poslove u vezi sa eksproprijacijom ispred JP Ceste FBiH;
4. **Razgovore sa predstavnicima Općine Neum** na datum 02.12.2015. godine, uključujući predstavnike Službe za imovinsko pravne poslove i katastar nekretnina i Službe za graditeljstvo i prostorno uređenje;
5. **Terenske obilaskе obje pod-dionice** u periodu 01.-02.12.2015.godine;
6. **Pripremu baze podataka Popisa koja uključuje podatke o svim pogođenim zemljišnim parcelama kao i analizu prikupljenih podataka i informacija;**
7. **Socio-ekonomsko anketiranje osoba pogođene projektom i analizu rezultata.**

Evidencija o održanim sastancima tokom pripreme ovog RPP (uključujući datum, vrijeme i ime intervjuisane osobe) priložena je kao Aneks 1 ovog RPP.

U metodološke svrhe, dvije Projektne dionice grupisane su kao:

- dionica Stari Neum – Kiševo – Babin Do (Tunel Oštrovac) - "Faza 1" (otkup zemljišta završen prije uključivanja SB, tj. u periodu 2005.-2015.),
- dionica Babin Do (Tunel Oštrovac) – Broćanac - " Faza 2" (otkup zemljišta završen po uključivanju SB, tj. u periodu poslije 2015. godine).

Ključni informativni razgovori su obavljani kako bi se potvrdili nalazi pregleda sekundarnih podataka. Razgovori su održani sa predstavnicima JP Ceste FBiH (uključujući predstavnike Odjela za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju zaduženog za poslove u vezi sa eksproprijacijom JP Cesta FBiH) i sa predstavnicima Općine Neum (Službe za imovinsko pravne poslove i katastar nekretnina i Službe za graditeljstvo i prostorno uređenje).

⁴ Elaborat eksproprijacije predstavlja osnovni dokument za pripremu i sprovedbu procesa eksproprijacije. Prema Zakonu o eksproprijaciji, Elaborat eksproprijacije sadrži geodetsko-katastarski plan područja eksproprijacije, podatke o nekretninama (uključujući identifikaciju vlasnika), cilj eksproprijacije i druge relevantne podatke.

⁵ Pravni akt koji izdaje općina u procesu eksproprijacije, na temelju prijedloga za eksproprijaciju podnesenog od strane Korisnika eksproprijacije i zapisnika o obilasku terena provedenom od strane Općinskog odbora.

⁶ Pripremljen od strane sudskih vještaka u postupku eksproprijacije, nakon terenskih obilazaka pojedinačnih nekretnina.

⁷ Interna evidencija koju je vodio Odjel za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju u JP Ceste FBiH.

⁸ Sporazumi sklopljeni između Korisnika eksproprijacije i vlasnika pogođene nekretnine.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Za Fazu 1, nisu prikupljeni primarni podaci. Sekundarni podaci su prikupljeni i analizirani na osnovu uzorka od 20 % (konkretno, 23,8 % tj. 30 zemljišnih parcela od ukupno 126 zemljišnih parcela). Kriterij za uzorkovanje (odabir određenih zemljišnih parcela) je uključivao:

- vrstu utjecaja na osnovu vrste zemljišta, tj. zastupljenost poljoprivrednog zemljišta (npr. obradivo zemljišta, oranice, livade i pašnjaci),
- zastupljenost spolova među osobama pogođenih Projektom.

Za Fazu 2, prikupljeni su sekundarni podaci za sve pogođene zemljišne parcele (ukupno 62). Inicijalni metodološki pristup odnosio se na podjelu ukupnog broja osoba pogođenih Projektom u 2 dvije grupe na osnovu nivoa utjecaja: (i) Grupa 1: pogođeno 10% poljoprivrednog zemljišta (značajan utjecaj) i (ii) Grupa 2: pogođeno manje od 10 % poljoprivrednog zemljišta (manji utjecaj).

Primarni podaci su planirani da budu prikupljeni i analizirani za sve zemljišne parcele u Grupi 1 te za uzorak od 20% u Grupi 2. Ipak, uzimajući u obzir da je područje Projekta kraški teren sa veoma malom procentualnom zastupljenošću poljoprivrednih zemljišnih parcela (N=17, uzimajući u obzir sljedeće tipove zemljišnih parcela: oranice, usjeve i plantaže), metodološki pristup je modifikovan na način da su uzete u obzir i analizirane sve poljoprivredne zemljišne parcele, tj. svih 17 zemljišnih parcela koji spadaju u kategoriju poljoprivrednog zemljišta.

Za potrebe prikupljanja kontakt informacija identifikovanih vlasnika/korisnika, poslan je zahtjev Općini Neum koja je potom obezbijedila kontakt informacije za najmanje 3 vlasnika/korisnika po jednoj zemljišnoj parceli (17 zemljišnih parcela x 3 vlasnika/korisnika = ukupno 51 kontakt).⁹

S obzirom da većina vlasnika ne živi u Projektom području (stanovništvo je iselilo u Stolac ili Neum, a ponekad i u Metkoviće i Dubrovnik tj. Republiku Hrvatsku), primijenjeno je telefonsko anketiranje za potrebe prikupljanja primarnih podataka. Postotak odaziva na anketu iznosio je 54 % tj. 28 ispitanika od ukupno 51 kontaktirane osobe.

Upitnik korišten za prikupljanje primarnih podataka (Socio-ekonomsko anketiranje) priložen je kao Aneks 2 ovog RPP.

Baza podataka Popisa je kreirana na osnovu prikupljenih sekundarnih podataka za obje faze, u svrhu analize podataka/informacija potrebnih za identifikaciju svih kategorija utjecaja, osoba direktno pogođenih eksproprijacijom (vlasnici/korisnici zemljišnih parcela) i očekivanog gubitka imovine u sklopu Projektog područja (dionica cesta).

Baza podataka Popisa sadrži sljedeće podatke:

- (i) lokaciju (dionicu ceste) i Katastarsku općinu,
- (ii) broj zemljišne parcele (katastarske čestice),
- (iii) vrstu utjecaja,
- (iv) ime i prezime osobe pogođene Projektom (vlasnik ili korisnik),
- (v) ukupnu površinu zemljišne parcele (m²) i % pogođen eksproprijacijom,
- (vi) objekte (stambene/poslovne),
- (vii) druge objekte prisutne na parceli (prirodne objekte ili pomoćne objekte),
- (viii) iznos isplaćene naknade,

⁹ Jedna zemljišna parcela najčešće ima više od jednog vlasnika. U prosjeku, 11,8 vlasnika dolazi na jednu zemljišnu parcelu u fazi 2.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

(ix) iznos naknade koji je preostao za isplatu.

Sažetak Baze podataka Popisa/Inventara priložen je u Aneksu 3 ovog RPP (cjelokupna baza je u formi zasebnog Excel dokumenta).

Socio-ekonomsko anketiranje (telefonska anketa) izvršeno je od strane tima obučениh anketara, na osnovu Upitnika pripremljenog od strane stručnjaka za eksproprijaciju.

Sažetak Baze podataka Socio-ekonomske ankete priložen je u Aneksu 4 ovog RPP (cjelokupna baza je u formi zasebnog Excel dokumenta).

Statistički softver SPSS (eng. *Statistical Package for the Social Sciences*) korišten je za potrebe statističke analize.

4. Pravni okvir za otkup zemljišta u FBiH

*Zakon o eksproprijaciji FBiH*¹⁰ definiše uvjete i postupak eksproprijacije za potrebe izgradnje objekata u javnom interesu, prava na naknade i iznose naknada, upravljanje žalbama i sporovima i druga pitanja u vezi s postupkom eksproprijacije.

Sažetak ključnih odredaba Zakona je dat u ovom poglavlju, dok je detaljniji opis odredaba dat u Aneksu 5 ovog RPP.

▪ Javni interes i svrha eksproprijacije:

Nekretnina može biti eksproporisana samo u slučaju kada je utvrđen javni interes za projekte koji će proizvesti veću korist za javnost (član 3. i 5.).

Eksproprijacija može biti provedena za potrebe Federacije BiH, kantona, gradova, općina, javnih preduzeća i javnih ustanova, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

▪ Proces eksproprijacije:

Uslov za podnošenje prijedloga za eksproprijaciju je i dokaz da su osigurana potrebna sredstva i položena kod banke u visini približno potrebnoj za davanje naknade za nekretnine predložene za eksproprijaciju i troškove postupka eksproprijacije, odnosno dokaz o osiguranoj drugoj odgovarajućoj nekretnini (član 24.).

Postupak eksproprijacije počinje podnošenjem prijedloga za eksproprijaciju koji podnosi Korisnik eksproprijacije relevantnoj Općini (nadležno tijelo za eksproprijaciju). Prijedlog sadrži podatke o imovini čija eksproprijacija se predlaže, vlasnicima takve imovine i svrhu za koju se predlaže eksproprijacija.

Zakon eksplicitno podržava sporazumno rješavanje pitanja sticanja prava vlasništva nad određenom nekretninom (član 23.). Korisnik eksproprijacije je dužan putem javnog oglasa pozvati vlasnike nekretnina radi sporazumnog pribavljanja nekretnine, a sa zainteresovanim vlasnikom nekretnine korisnik eksproprijacije dužan je pokušati sporazumno riješiti sticanje prava vlasništva nad određenom nekretninom. Zaključeni sporazum mora sadržavati oblik i visinu naknade i rok do kojeg je korisnik eksproprijacije dužan ispuniti obavezu u pogledu naknade (član 26.). Ako se ne postigne sporazum o naknadi u roku od dva mjeseca od dana pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji (ili manje ukoliko općinska služba tako odredi), općinska služba za upravu dostavit će, bez odlaganja, pravomoćno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima nadležnom sudu na čijem području se nalazi eksproporisana nekretnina zbog određivanja naknade. Nadležni sud po službenoj dužnosti u vanparničnom postupku odlučuje o visini naknade za eksproporisanu nekretninu.

▪ Proces identificiranja stvarnih vlasnika/korisnika:

Nakon podnošenja prijedloga za eksproprijaciju općini od strane korisnika eksproprijacije, općina imenuje komisiju za provođenja postupka eksproprijacije. Komisija je odgovorna za rješavanje tzv. „prethodnog pitanja“, tj. pitanja vlasništva prije donošenja rješenja o eksproprijaciji, a koja je rezultat neažuriranih informacija u zemljišnim knjigama (uknjižena osoba nije ista osoba kao stvarni vlasnik/korisnik koji može biti nasljednik, osoba koja je kupila nekretninu ali nije prijavila prijenos itd.). Komisija organizuje izlazak na teren u prisustvu korisnika eksproprijacije, sudskih vještaka za procjenu nekretnina i identificiranog

¹⁰ Službene novine FBiH, br. 70/07, 36/10 and 25/12

vlasnika i korisnika nekretnine, te informiše učesnike da je utvrđen javni interes i da je podnesen prijedlog za eksproprijaciju. Priprema se zapisnik sa uviđaja. Komisija također poziva identificirane vlasnike i korisnike, organizuje sastanak u općini i donosi zaključak o rješavanju prava vlasništva (tj. identificira stvarnog i trenutnog vlasnika ili korisnika kojem će se isplatiti naknada). Kao posljednji korak, komisija donosi rješenje o eksproprijaciji na osnovu spomenutog zapisnika i dokumentacije podnesene zajedno sa prijedlogom za eksproprijaciju. Protiv ovog rješenja se može podnijeti žalba, koja se putem općine dostavlja Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove kao drugostepenom organu.

▪ **Zahtjevi u vezi s informisanjem i konsultacijama:**

Prije podnošenja prijedloga za eksproprijaciju korisnik eksproprijacije dužan je putem javnog oglasa pozvati vlasnike nekretnina radi sporazumnog pribavljanja nekretnine (član 23.). Pogođeni vlasnici su informisani tokom cijelog postupka eksproprijacije (tj. da je podnesen prijedlog za eksproprijaciju (član 25.); prije donošenja rješenja o eksproprijaciji, nadležna općinska uprava dužna je saslušati pogođenu osobu o činjenicama koje se tiču eksproprijacije (član 27.).

▪ **Vrste eksproprijacije:**

Eksproprijacija može biti potpuna i nepotpuna.

Potpunom eksproprijacijom nekretnina postaje vlasništvo korisnika eksproprijacije, a prestaju prava vlasništva ranijeg vlasnika i druga prava na toj nekretnini.

Nepotpuna eksproprijacija podrazumijeva ustanovljenje služnosti na zemljištu i zakup na zemljištu na određeno vrijeme.

Međutim, na zahtjev vlasnika eksproprijat će se i preostali dio nekretnine ako se pri eksproprijaciji jednog dijela nekretnine utvrdi da vlasnik nema privrednog interesa da koristi preostali dio, odnosno ako je usljed toga na preostalom dijelu onemogućena ili bitno pogoršana njegova dotadašnja egzistencija ili mu je onemogućeno normalno korištenje preostalog dijela nekretnine (član 11.), te mora biti obaviješten da može podnijeti takav zahtjev od strane općinske službe. Zahtjev za eksproprijaciju preostalog dijela nekretnine može se podnijeti do donošenja prvostepenog rješenja o eksproprijaciji, kao i u žalbenom postupku, ako nije bio obaviješten o svom pravu na spomenuti zahtjev.

▪ **Naknada**

Opće načelo Zakona o eksproprijaciji je da naknada treba biti pružena u visini tržišne vrijednosti (član 12.). Tržišna vrijednost se izračunava na osnovu cijene na području u kojem se nekretnina eksproprijuje, koja može biti postignuta za određenu nekretninu na tržištu, a koja zavisi od ponude i potražnje u trenutku njenog određivanja (član 46.).

Zakon definiše u detalje kako se naknada određuje za objekte, voćnjake, šumsko zemljište i stabla, te poljoprivredno, građevinsko i gradsko zemljište.

Prema Zakonu, naknada za eksproprijisanu nekretninu određuje se, u pravilu, davanjem druge odgovarajuće nekretnine (član 45.). Međutim, naknada se može odrediti i u novcu, ako vlasnik eksproprijisane nekretnine ne prihvati kao ekvivalent nekretninu kao naknadu ili ako korisnik eksproprijacije ne može osigurati takvu nekretninu (član 46.). Vlasnici imovine u postupku eksproprijacije imaju pravo na naknadu za gubitke bilo kakve koristi koju bi imali od imovine (član 54.).

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Lične i porodične prilike ranijeg vlasnika ekspropisane nekretnine uzimaju se u obzir, kao i okolnosti koje mogu imati nepovoljan ekonomski učinak, kao korektiv uvećanja visine utvrđene naknade (član 47.). Ova odredba ima za cilj omogućavanje ponovne uspostave izvora izdržavanja iznad puke naknade za izgublenu imovinu, pružajući fleksibilnost zasnovanu na procjeni ličnih prilika u svakom zasebnom slučaju.

Naknada za drveće/usjeve regulisana je odredbama Zakona o eksproprijaciji FBiH. *Naknada za voćna stabla i vinovu lozu* određuje se za: (i) voćna stabla i vinovu lozu koji se nalaze u stadiju davanja plodova - u visini čistog prihoda tog stabla, odnosno loze za onoliko godina koliko je potrebno za podizanje te vrste voćnog stabla, odnosno loze i njegov razvoj do stadija davanja plodova, (ii) voćna stabla i vinovu lozu koja nisu počela davati plodove - u visini troškova potrebnih za nabavke, sađenje i uzgoj takvih sadnica. *Naknada za drvnu masu* (zrelu ili približno zrelu šumu) određuje se na osnovu vrijednosti drveta na panju utvrđene u skladu sa osnovama sistema cijena i aktima donesenim na osnovu tog sistema za proizvedene sortimente (po odbitku troškova proizvodnje). *Naknada za šumske kulture* koje nisu dostigle tehničku zrelost određuje se za: (i) mlade sadnice kod kojih bi troškovi eksploatacije bili veći od vrijednosti prosječne drvene mase - naknada stvarnih troškova nabavke sadnica, sađenja i uzgoja; (ii) ostala starija stabla - naknada za drvnu masu po mjerilima za mlade sadnice uvećana za vrijednosti prirasta izgubljenog zbog prijevremene sječe.

Troškovi podizanja mlade šume nastale vještačkim putem utvrđuju se u visini troškova pošumljavanja, a troškovi podizanja mlade šume nastale prirodnim putem - u visini troškova vještačkog pošumljavanja sjemenom.

Raniji vlasnik ekspropisanog zemljišta ima pravo sabrati usjeve i ubrati plodove koji su sazreli u vrijeme stupanja u posjed korisnika ekspropisanog zemljišta. Ako do stupanja u posjed korisnika eksproprijacije raniji vlasnik nije bio u mogućnosti sabrati usjeve i ubrati plodove pripada mu pravo na naknadu za usjeve po odbitku potrebnih troškova koje bi imao do žetve ili berbe.

Troškove eksproprijacije snosi Korisnik eksproprijacije. Naknada se mora obezbijediti prije formalnog prijenosa prava vlasništva nad ekspropisanom nekretninom (član 31.).

▪ **Žalbeni mehanizam**

Zakon predviđa pravo pogođenih građana da ulože žalbe u mnogim fazama procesa eksproprijacije, počev od upravnih i sudskih žalbi (tj. protiv akta o utvrđivanju javnog interesa (član 16.), rješenja o eksproprijaciji (član 30.), u vezi s naknadom (član 60.).

5. Utjecaji Projekta

Utjecaji Projekta objašnjeni su u ovom poglavlju zasebno za fazu 1 i fazu 2.

Faza 1

Za ovu dionicu izvršen je samo otkup zemljišnih parcela (ukupno 126 zemljišnih parcela ukupne površine od 181.830 m²), bez fizičkog preseljenja domaćinstava ili ekonomskog preseljenja poslovnih subjekata. Pomoćni objekti su uključivali većinom suhozide i potporne zidove. Tokom terenskog obilaska, primjećeno je da je područje uglavnom stjenovito i kamenito zemljište sa veoma malom zastupljenošću obradivog zemljišta.

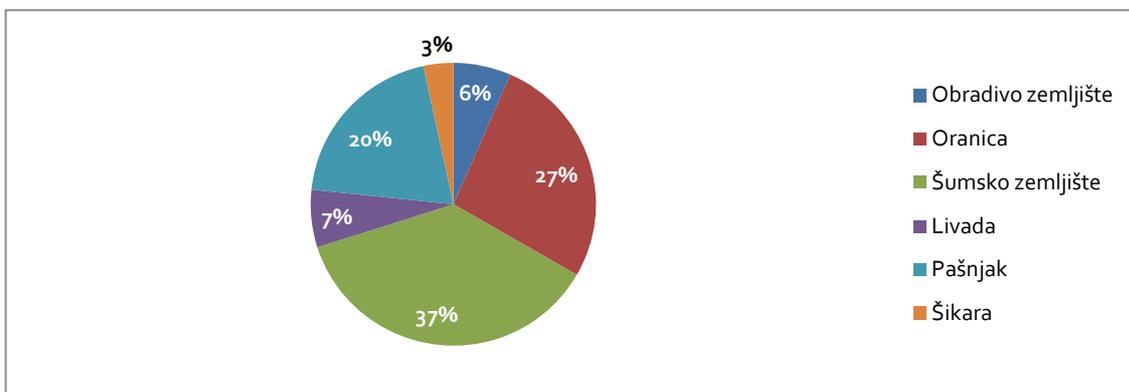
Prikupljeni sekundarni podaci o identifikovanim vlasnicima/korisnicima su analizirani i predstavljeni u nastavku teksta.

Rezultati analize sekundarnih podataka

Prikupljeni su i analizirani sekundarni podaci za ukupno 30 zemljišnih parcela (23,8 % od ukupnog broja zemljišnih parcela).

S obzirom da je broj zemljišnih parcela registrovanih kao poljoprivredno zemljište bio manji od 30 (N=18, 60%) u ukupnom broju zemljišnih parcela (N=30), šumsko zemljište te drugi tipovi zemljišta su također uzeti u obzir.

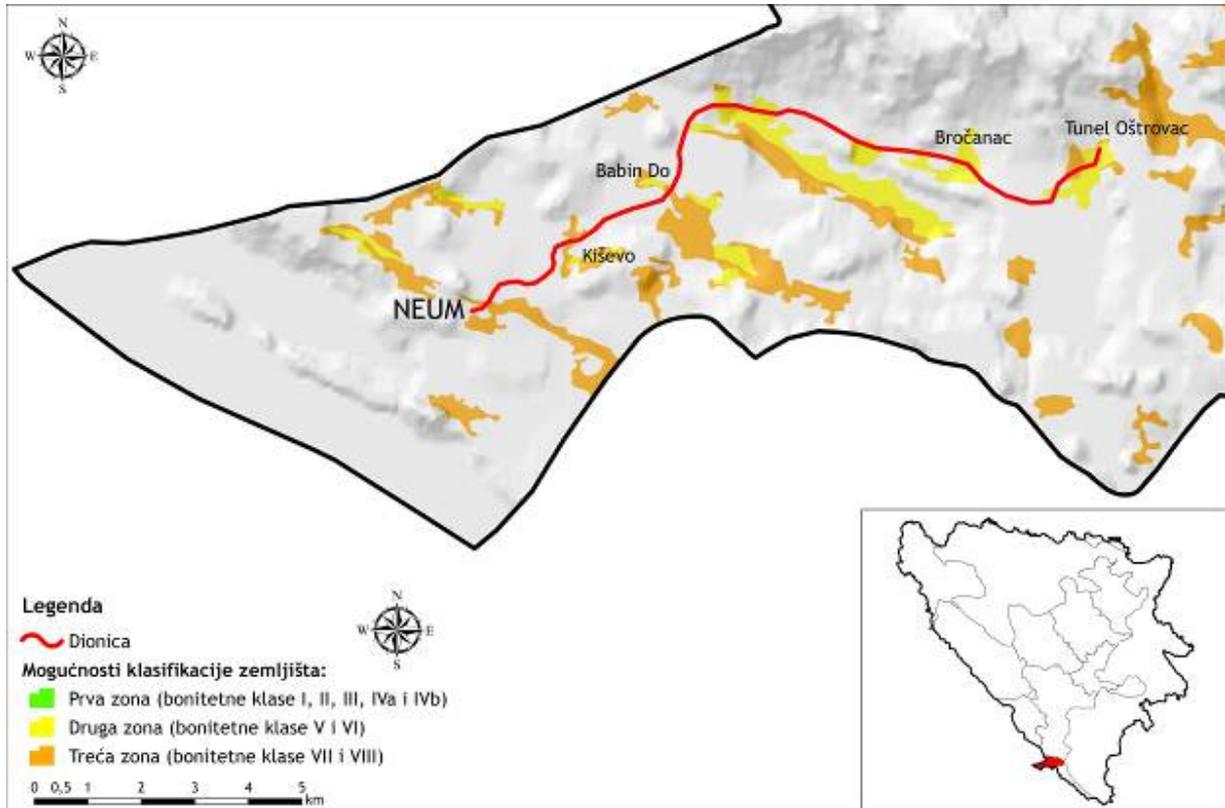
Analizirane zemljišne parcele po vrsti zemljišta prikazani su na slici ispod.

Slika 3: Procentualna zastupljenost zemljišnih parcela po vrsti zemljišta (N=30, 23,8%)

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Karta područja Projekta zasnovana na karti sa označenim bonitetnim kategorijama je data u nastavku.

Slika 1: Karta područja Projekta zasnovana na karti prema bonitetnim kategorijama zemljišta¹¹

Identifikovano je 68 vlasnika (33 žene ili 48 %) za ukupno 30 analiziranih zemljišnih parcela. U prosjeku, ima 2,2 vlasnika po jednoj zemljišnoj parceli.

Minimalna površina ekspropisane zemljišne parcele u uzorku je 5 m² dok maksimalna površina ekspropisane zemljišne parcele u uzorku iznosi 4.406 m². Prosječna veličina ekspropisane zemljišne parcele u uzorku iznosi 918,7 m².

Vrsta utjecaja koja se odnosi na sve analizirane zemljišne parcele je potpuna (trajna) eksproprijacija zemljišnih parcela. Stambenih ili poslovnih objekata nije bilo.

¹¹ Prema klasifikaciji zemljišta (kategorija I do kategorija VIII) utvrđenoj Zakonom o poljoprivrednom zemljištu FBiH (Službene novine FBiH, br. 52/09), postoje tri osnovne zone (A, B, C), a to su:

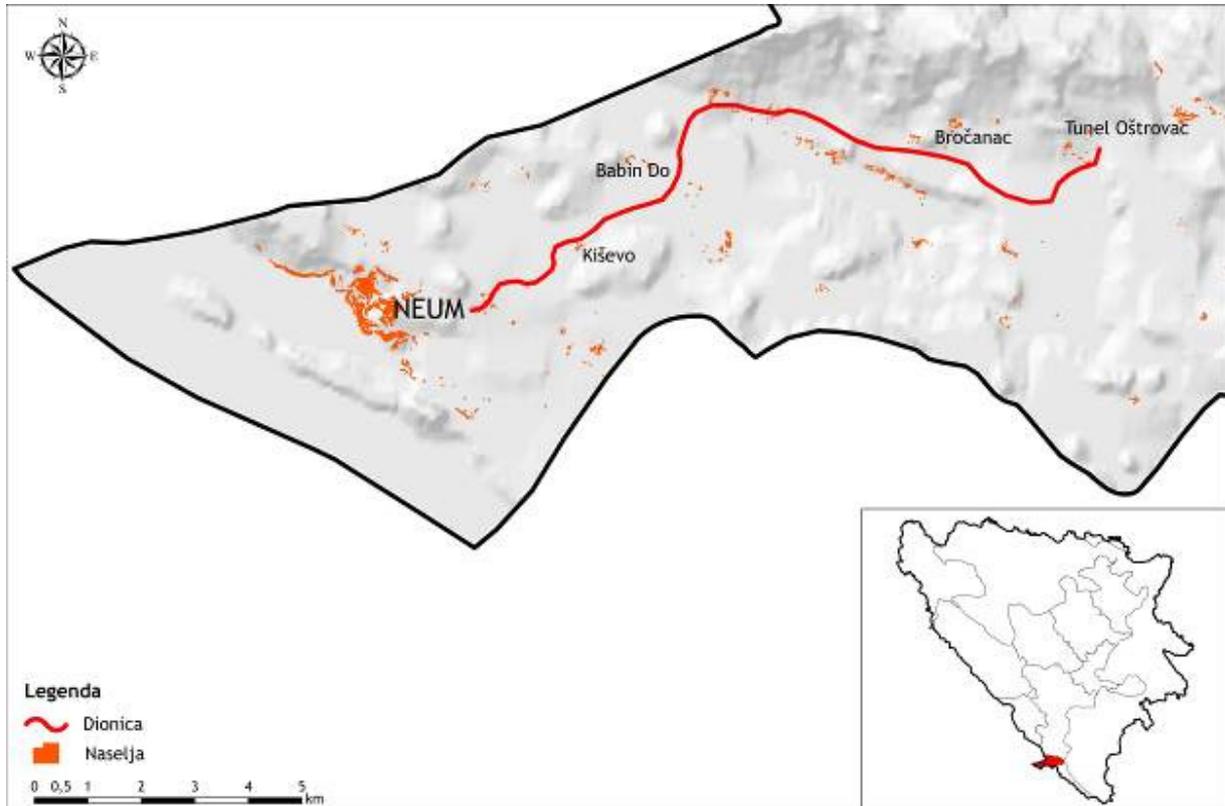
A – Visoko kvalitetno tlo I, II i III bonitetne kategorije pogodno za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju i umjerene kvalitetno tlo IVa i IV b kategorije koje se može koristiti i u druge svrhe;

B – Tlo lošeg kvaliteta kategorije V i VI koje se može koristiti za opsežnu poljoprivrednu proizvodnju ili se koristi za druge svrhe osim poljoprivredne proizvodnje ili šumarstvo;

C – Tlo veoma lošeg kvaliteta kategorije VII i VIII koje se može koristiti za različite potrebe, ali sa velikim ograničenjima.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

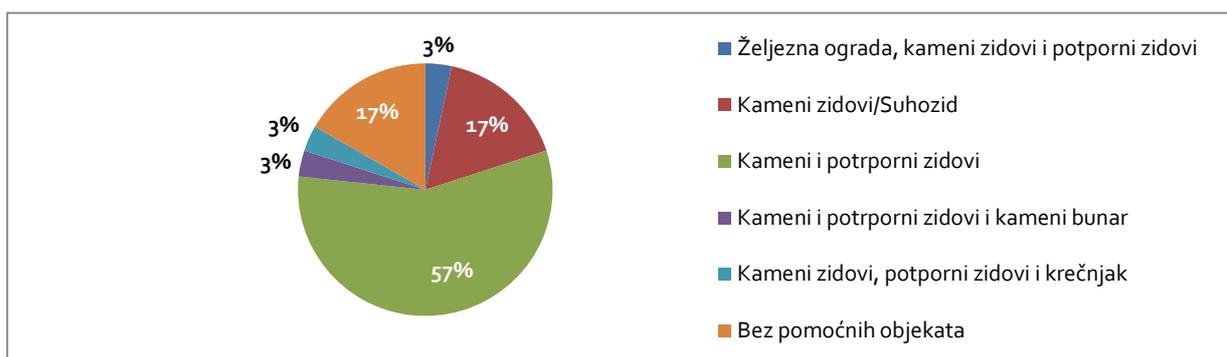
U nastavku slijedi karta područja izvedbe Projekta sa naseljima.

Slika 4: Karta područja Projekta sa zemljišnim parcelama po vrsti vlasništva¹²

Identifikovani pomoćni objekti su uglavnom bili suhozidi i potporni zidovi (N=25, 83,3%).

Detaljne informacije o pomoćnim objektima zatečenim na terenu prije eksproprijacije su date na slici ispod.

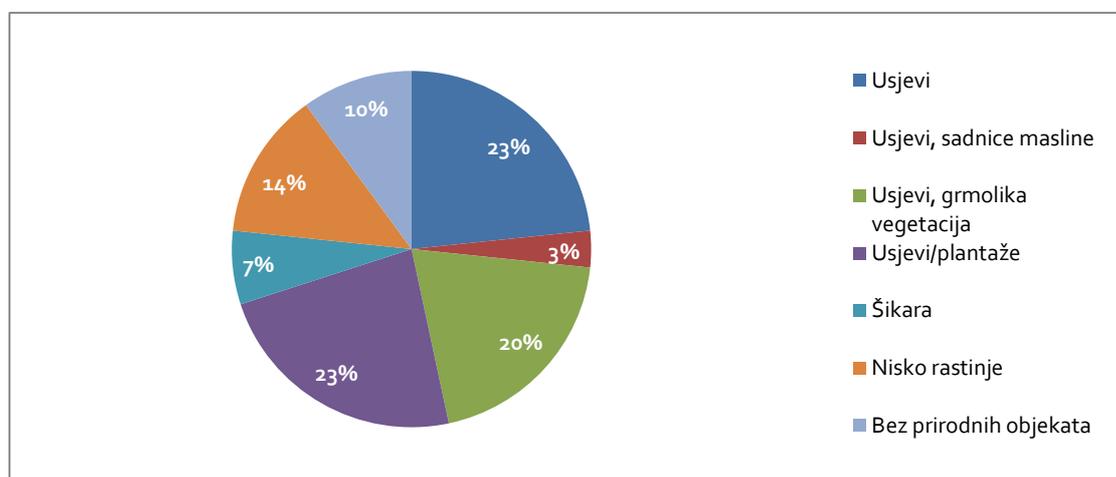
Slika 5: Procentualna zastupljenost pomoćnih objekata u uzorku

¹² Zbog debljine linije koja označava poziciju puta, čini se da se neke kuće preklapaju sa cestom, ali to nije slučaj na terenu.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Identifikovani prirodni objekti koji su bili prisutni na zemljišnim parcelama prije eksproprijacije su uglavnom usjevi (N=21, 70%).

Detaljne informacije o prisutnim prirodnim objektima na zemljišnim parcelama u uzorku date su na slici ispod.

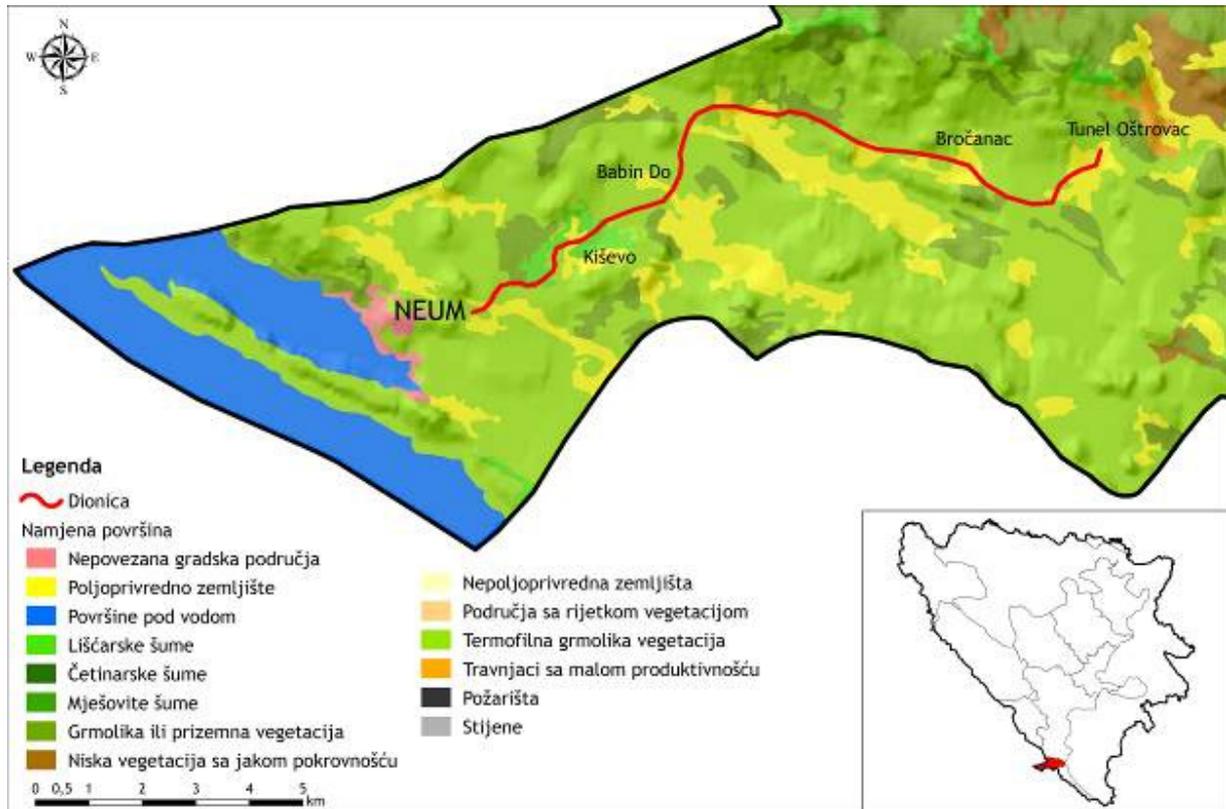

Slika 6: Procentualna zastupljenost prirodnih objekata u uzorku

U nastavku slijedi karta područja izvedbe Projekta zasnovana prema CORINE¹³ zemljišom pokrivaču sa inventarom prirodnog pokrivača.

¹³ Koordinacija informacija o okolišu (eng. *Coordination of Information on the Environment*).

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Slika 7: Karta područja Projekta zasnovana prema CORINE zemljišom pokrivaču¹⁴

Minimalni iznos naknade za isplatu u uzorku iznosi 110,75 KM (56,58 eura) dok maksimalni iznos naknade za isplatu u uzorku iznosi 22.030,86 KM (11.255,71 eura). Prosječni iznos naknade za isplatu u uzorku iznosi 5,421.93 KM (2.770,10 eura).

Ukupni iznos isplaćenih naknada u uzorku iznosi 291.333,07 KM (148.843,96 eura).

Faza 2

Ova poddionica zahtjevala je otkup zemljišta od 62 zemljišne parcele, ukupne površine od 114.656 m², bez fizičkog preseljenja domaćinstava ili ekonomskog preseljenja privrednih subjekata.

Iako ova cesta predstavlja jedinu magistralnu cestu ka jedinom graničnom prelazu BiH na jadranskoj obali, samo je par osoba i vozila uočeno kako se kreću ovom dionicom u toku terenskog obilaska područja. Generalno, s obzirom na teren, ova dionica predstavlja nepovoljno mikropodručje čije stanovništvo iseljava u Stolac ili Neum, a ponekad u Metkoviće ili Dubrovnik tj. u Republiku Hrvatsku.

Prikupljeni su i sekundarni i primarni podaci o identificiranim vlasnicima/korisnicima, a analiza podataka je prikazana u nastavku teksta.

¹⁴ Posljednji dostupni podaci CORINE zemljišnog pokrivača prema Federalnom ministarstvu prostornog planiranja. Federalno ministarstvo prostornog planiranja (2012). Nacrt Prostornog plana FBiH. Sarajevo.

Rezultati analize sekundarnih podataka

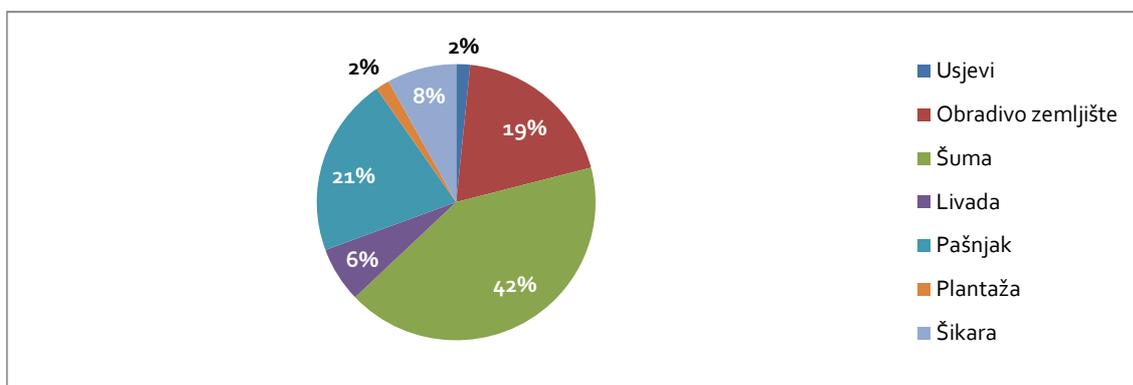
Analizirani su sekundarni podaci za ukupno 62 zemljišne parcele, te je identifikovano ukupno 734¹⁵ vlasnika (260 žena ili 35,4 %). U prosjeku na jednu zemljišnu parcelu dolazi 11,8 vlasnika¹⁶.

Utjecaji na stambene objekte ili poslovne subjekte nisu identifikovani.

Minimalna površina ekspropisane zemljišne parcele u uzorku je 4 m² dok maksimalna površina ekspropisane zemljišne parcele u uzorku iznosi 18.392,00 m². Prosječna veličina ekspropisane zemljišne parcele u uzorku iznosi 3.766,28 m².

Najzastupljenije pogođene zemljišne parcele predstavljaju šumsko zemljište (N=26, 42%), zatim pašnjake (N=13, 21%) i šikare (N=6, 8%).

Analizirane zemljišne parcele po vrsti zemljišta prikazani su na slici ispod.

Slika 83: Procentualna zastupljenost zemljišnjih parcela po vrsti zemljišta u uzorku

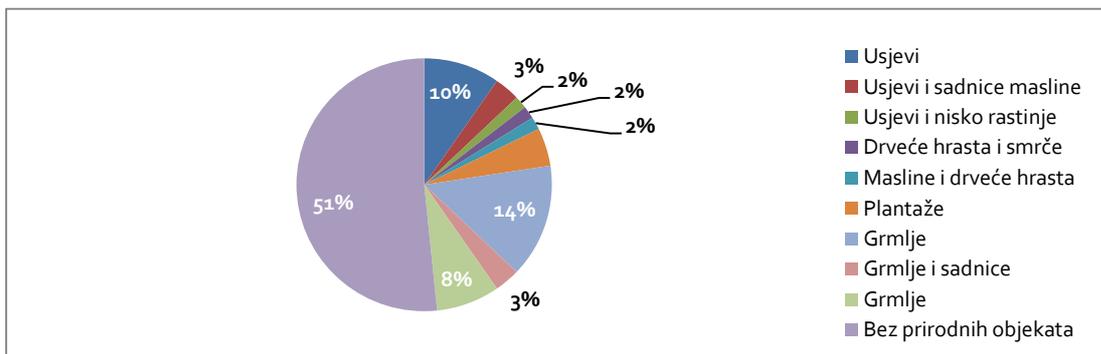
Identifikovani pomoćni objekti su većinom suhozidi i potporni zidovi (N=41, 66,2%). 21 zemljišna parcela (33,8%) nije imala pomoćni objekat bilo koje vrste.

Identifikovani prirodni objekti su uglavnom bili grmolike formacije (N=9, 14%) i usjevi (N=6, 10%). Detaljne informacije o prirodnim objektima koju su bili prisutni na pogođenim zemljišnim parcelama su prikazani ispod.

¹⁵ Zapravo postoji 517 vlasnika, ali neki vlasnici posjeduju više od jedne zemljišne parcele. Ipak, IBM SPSS softver, korišten za analizu, ne prepoznaje duplo ili nekoliko puta spomenute iste vlasnike. Stoga se svi statistički rezultati odnose na 734 vlasnika.

¹⁶ Prosječan broj vlasnika po zemljišnoj parceli je visok s obzirom da zemljišne knjige u FBiH nisu ažurirane već duži vremenski period.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Slika 9: Procentualna distribucija prirodnih objekata u uzorku

Minimalni isplaćeni iznos naknade u uzorku iznosio je 0,80 KM (0,41 eura) dok je maksimalni isplaćeni iznos naknade iznosio 27.611,10 KM (14.106,69 eura) Prosječni iznos naknade za isplatu u uzorku iznosio je 1.760,37 KM (902,29 eura) po vlasniku.

Ukupni iznos isplaćenih naknada u uzorku iznosi 919.394,57 KM (471.242,61 eura).¹⁷

Od ukupno 734 vlasnika u uzorku, 591 ili 80,52 % je isplaćeno. Isplata je u toku za preostale vlasnika (N=143, 19,48%).

Rezultati analize primarnih podataka

Veličina uzorka primarnih podataka je 17 zemljišnih parcela (ukupno 28 vlasnika)¹⁸ (uzorak se se odnosi na 45,1% ukupnog poljoprivrednog zemljišta u fazi 2)¹⁹.

Od ukupno 28 ispitanika, 5 su žene (17,8 %). Svi se ispitanici izjašnjavaju kao Hrvati.

Domaćinstva

Prema navodima ispitanika, minimalni broj članova domaćinstva u uzorku je 2, a maksimalni broj članova domaćinstva je 10. Prosječna veličina domaćinstva u uzorku je 5,04 člana.

Ranjivost

5 domaćinstava je prijavilo da jedan od članova porodice pati od hronične bolesti. Druge grupe ranjivosti nisu prijavljene.

Primarni izvor prihoda

6 ispitanika nisu prijavila niti jednu vrstu prihoda. 14 ispitanika je prijavilo platu kao primarni izvor prihoda, dok je 8 ispitanika prijavilo penziju kao osnovni izvor prihoda.

Poljoprivredne aktivnosti na pogođenim zemljišnim parcelama

¹⁷ Ažurirano sa datumom 08.03.2016. godine. U 2016. godini isplaćena su 22 vlasnika zemljišnih parcela (odnosi se na vlasnike 5 zemljišnih parcela).

¹⁸ Ciljana veličina uzorka iznosila je 51 vlasnik zemljišnih parcela, ali je stopa odgovora iznosila 54 % tj. 28 ispitanik.

¹⁹ Jedan vlasnik posjeduje više od jedne pogođene zemljišne parcele. Maksimalan broj zemljišnih parcela u vlasništvu jednog vlasnika je 9, dok je minimalan broj zemljišnih parcela u vlasništvu jednog vlasnika 1. Prosječan broj zemljišnih parcela po jednom vlasniku iznosi 2,6.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

15 ispitanika je prijavilo korištenje pogođenih zemljišnih parcela za poljoprivredu. 10 ispitanika je prijavilo da su zemljišne parcele u njihovom vlasništvu korištene od strane drugih članova porodice za poljoprivredu.

2 ispitanika su navela da su svoje zemljišne parcele koristili kao pašnjake za ispašu stoke.

3 ispitanika su imala sadnice masline i 9 je uzgajalo povrće na eksproprisanom zemljištu. Svima su pružene naknade za usjeve i drveće na zemljištu.

8 ispitanika je prijavilo da su usjeve koristili za vlastite potrebe, dok su 3 ispitanika usjeve koristili i za vlastite potrebe i za prodaju.

Niti jedan ispitanik nije kupio drugo zemljište od dobivene naknade u toku procesa otkupa zemljišta.²⁰

Naknada

Svi ispitanici su prijavili da su dobili novčanu naknadu za njihove zemljišne parcele kao i za drveće/usjeve.

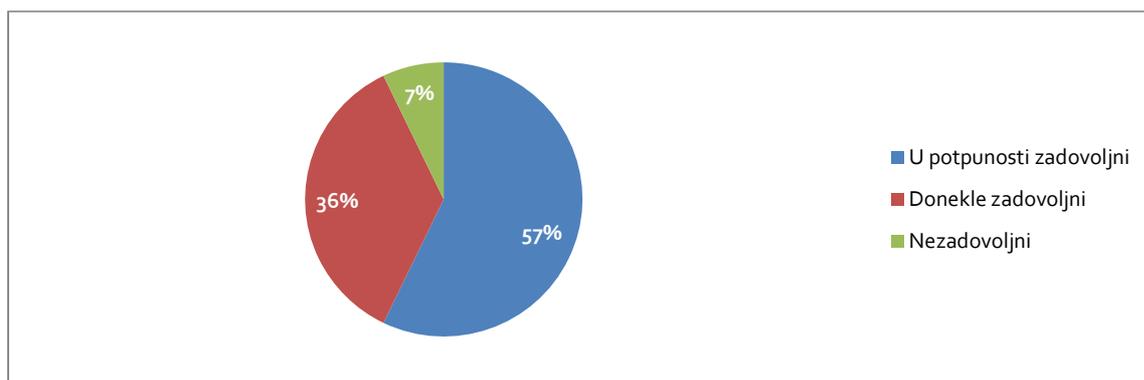
27 ispitanika u uzroku (86,4%) su u potpunosti isplaćeni, dok je jedan ispitanik naveo da pregovori oko iznosa naknade još traju²¹.

Mogućnost pregovaranja

1 ispitanik je izjavio da je imao mogućnost pregovaranja oko visine naknade, 26 ispitanika su izjavila da nisu bili u mogućnosti pregovarati oko visine naknade, dok je 1 ispitanik naveo da proces pregovaranja još traje²².

Nivo zadovoljstva sa informacijama pruženim u procesu otkupa zemljišta

57 % ispitanika (N=16) su "u potpunosti zadovoljni" sa informacijama pruženim u toku procesa otkupa zemljišta, 36 % ispitanika (N=10) su "donekle zadovoljni", dok 7% ispitanika (N=2) su "nezadovoljni" sa informacijama pruženim u toku procesa otkupa zemljišta.

²⁰ Svim osobama pogođenim Projektom je prvo ponuđeno zamjensko zemljište kao što nalaže Zakon o eksproprijaciji FBiH, ali su ispitanici naveli da su tražili novčanu naknadu.

²¹ JP Ceste FBiH je poslao ponudu o iznosu naknade u pisanoj formi svim pogođenim osobama, a naknadno su održani individualni sastanci kako bi se pripremili ugovori o naknadi.

²² Ovi odgovori predstavljaju osobnu percepciju ispitanika. U skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, JP Ceste FBiH su svim vlasnicima/korisnicima ponudili kompenzaciju o kojoj su mogli pregovarati. Sve nezadovoljne osobe bile su u mogućnosti da pokrenu sudski postupak za utvrđivanje visine naknade.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Slika 10: Nivo zadovoljstva sa informacijama pruženim u procesu otkupa zemljišta

Utjecaji na izvore izdržavanja

8 ispitanika je navelo da je otkup zemljišta pozitivno utjecao na izvore izdržavanja njihovih domaćinstava, dok 19 ispitanika navodi da otkup zemljišta nije utjecao na izvore izdržavanja njihovih domaćinstava na bilo koji način. Samo 1 ispitanik je izjavio da je otkup zemljišta negativno utjecao na njegovo domaćinstvo, tj. isti još uvijek pregovara oko visine naknade (zbog nezadovoljstvo sa iznosom naknade).

6. Opis procesa otkupa zemljišta

Status završetka procesa otkupa zemljišta

Glavni projekt za dionicu Neum – Babin Do (Tunel Oštrovac) je završen u julu 2004., a Glavni projekt za dionicu Babin Do (Tunel Oštrovac) – Broćanac je završen u julu 2008.

Proces otkupa zemljišta za **dionicu Neum – Babin Do (Tunel Oštrovac)** je završen u potpunosti i naknade su isplaćene svim vlasnicima parcela.

Proces otkupa zemljišta za **dionicu Babin Do (Tunel Oštrovac) – Broćanac** je završen u velikoj mjeri – sva rješenja o eksproprijaciji su izdata; međutim, pregovori o iznosima ponuđene naknade i isplata naknada nisu u potpunosti završeni. Procjene sudskih vještaka su završeni za sve parcele, te je JP Ceste FBiH poslalo ponude u pismenoj formi svim pogođenim ljudima, te je jedini preostali korak sastanci sa pojedinačnim vlasnicima i dogovor o naknadi (što je usporeno zbog činjenice da neki vlasnici ne žive na području Projekta i njihov dolazak se očekuje). Očekuje se da će cjelokupan proces biti završen uskoro.

Pokretanje postupka eksproprijacije

S obzirom da se imovina može eksproprijirati samo nakon utvrđivanja javnog interesa, javni interes za izgradnju magistralne ceste Neum – Stolac je utvrđen 2011. Odlukom Vlade FBiH br. 1099/11 od 13.10.2011.

Otkup zemljišta u Fazi 1 je proveden djelimično u skladu sa ranijim Zakonom o eksproprijaciji Socijalističke Republike BiH, naslijeđen iz bivše Socijalističke Republike BiH, kada je BiH činila sastavni dio Socijalističke Federativne Republike Jugoslavija (usvojen u 1987.)²³, te u potpunosti u skladu sa trenutno važećim Zakonom o eksproprijaciji FBiH (usvojen u 2007.) u Fazi 2 (koji također propisuje da se odredbe novog Zakona primjenjuju na započete postupke eksproprijacije prije usvajanja novog Zakona u 2007.)

Postupak eksproprijacije u obje faze je pokrenulo JP Ceste²⁴ kao korisnik eksproprijacije, podnošenjem prijedloga za eksproprijaciju Općini Neum (tj. Odjelu za imovinskopravne poslove i katastar nekretnina) kao nadležnom organu. Prijedlog je sadržavao podatke o nekretninama za koje se predlaže eksproprijacija, vlasnicima i posjednicima takvih nekretnina i cilj eksproprijacije. Elaborati eksproprijacije su pripremljeni kao osnovni popisi i sadržavali su podatke o pogođenim vlasnicima ili korisnicima, podatke o nekretninama i procjene vrijednosti nekretnina.

Općina Neum je obavijestila vlasnike nekretnina o podnesenom prijedlogu za eksproprijaciju. Granični datum za prava na naknade je bio datum podnošenja prijedloga za eksproprijaciju od strane JP Ceste FBiH. Osobe pod utjecajem Projekta su obaviještene o graničnim datumima putem objavljivanja u uredima Mjesnih zajednica na Projektom području, obavijesti koje su poslone direktno na adrese osoba kao i tokom konsultativnih sastanaka u pogođenim zajednicama. Općina je također kontaktirala sve osobe koje žive u inostranstvu.

²³Službeni glasnik SRBiH, br. 12/87 i 38/89

²⁴Aktivnosti u vezi sa otkupom zemljišta su provedeni od strane Sektora za katastar nekretnina i cesta, imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju unutar JP Ceste FBiH – Odjel za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

JP Ceste FBiH je pokušalo zaključiti sporazume sa vlasnicima gdje god je bilo moguće, putem pozivanja svih identificiranih vlasnika nekretnina u svrhu sporazumnog sticanja prava vlasništva nad nekretninama, a na osnovu Zakona o eksproprijaciji, putem objave javnog oglasa u dnevnim sredstvima informisanja. Međutim, preduvjet za zaključenje sporazuma je usklađenost zemljišnoknjižnog i faktičkog stanja na nekretnini, što nije bilo moguće u većini slučajeva zbog činjenice da katastar nekretnina nije uspostavljen u nekim od katastarskih općina na Projektom području. Pitanja prava vlasništva su zatim riješena u toku formalnog postupka, na način propisan Zakonom o eksproprijaciji.

Općina je donijela rješenja o eksproprijaciji po završetku hitnog postupka. Općina je zatim zakazala i održala usmene rasprave sa pogođenim vlasnicima za sporazumno određivanje naknade za ekspropriisane nekretnine. Rasprave su održane na terenu, tj. na lokaciji pogođenih nekretnina, u prisustvu predstavnika JP Ceste FBiH i sudskih vještaka za procjenu nekretnina.

U svim slučajevima, vlasnici parcela su izjavili da se ne protive eksproprijaciji njihove nekretnine, kako je i zabilježeno u rješenjima o eksproprijaciji.

Pogođeni vlasnici su obaviješteni o svom pravu na žalbu protiv rješenja o eksproprijaciji o kojoj odlučuje Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove.

Uz to, osobe pod utjecajem Projekta su obaviještene o planiranoj izgradnji ceste i početku postupka eksproprijacije na raspravama sa pogođenim vlasnicima, kroz lokalne medije i informativne postere u Općini Neum i njenom predgrađu. Sve osobe pod utjecajem Projekta su pojedinačno posjećene od strane predstavnika JP Ceste FBiH, Općine i sudskih vještaka za procjenu nekretnina.

Procjena nekretnina

Nezavisni sudski vještaci za procjenu nekretnina (sudski vještak poljoprivredne struke i sudski vještak građevinske struke) izvršili su procjenu postojećeg stanja parcela i imovine na parcelama u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji.

Isplata naknada

Troškove naknada je u potpunosti platilo JP Ceste FBiH.

U svim slučajevima otkupa zemljišta, naknada je plaćena prije formalnog prijenosa prava vlasništva nad ekspropriisanom nekretninom, u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, koji propisuje da korisnik eksproprijacije stiče pravo na posjed nekretnine ukoliko je ranijem vlasniku isplaćena naknada. Jedan od zakonskih zahtjeva za počinjanje postupka je i postojanje dokaza da su osigurana potrebna sredstva i položena kod banke u visini približno potrebnoj za davanje naknade za nekretnine odnosno dokaz o osiguranoj drugoj odgovarajućoj nekretnini.

Naknade su date na osnovu procjena sudskih vještaka i uključivale su sve pomoćne objekte kao i sve usjeve/drveće/poboljšanja na zemljištu. Zahtjevi Zakona o eksproprijaciji o pružanju naknade po zamjenskoj vrijednosti za usjeve i drveće (kako je detaljnije opisano u Poglavlju Chapter 4: Pravni okvir) su u skladu sa zahtjevima SB.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Naknada se zasnivala na "pravičnoj naknadi" u Fazi 1 (u skladu sa starim Zakonom o eksproprijaciji) i "tržišnoj vrijednosti" nekretnine utvrđene na osnovu cijena na datom području, obračunate kao tržišne vrijednosti koja se može postići na tržištu za određenu nekretninu i koja zavisi o odnosu ponude i potražnje u vrijeme njenog utvrđivanja (u skladu sa trenutno važećim Zakonom o eksproprijaciji).

Metodologija koju su primjenjivali sudski vještaci za procjenu vrijednosti nekretnina je tzv. „metoda vrednovanja prinosa“, prema kojoj se vrijednost zemljišta obračunava u većem iznosu od tržišne vrijednosti (ova metoda je korištena zbog činjenice da Projektno područje predstavlja ruralno područje bez značajnijih transakcija nekretninama koje bi mogle pružiti osnov za obračun ponude i potražnje).

Primjer izvještaja procjene vještaka sa detaljnim objašnjenjem korištene metodologije je dat u Aneksu 6 ovog RPP.

Upravljanje žalbama

Pogođeni vlasnici su obaviješteni o svom pravu na žalbu u mnogim fazama postupka, na način definisan Zakonom o eksproprijaciji, uključujući upravne i sudske žalbe protiv odluke o utvrđivanju javnog interesa, rješenja o eksproprijaciji i u vezi s naknadom.

Uz to, JP Ceste FBiH je posjetilo sve osobe pod utjecajem Projekta i informisalo ih o kontakt podacima službenika koji su zaduženi za poslove eksproprijacije u JP Ceste FBiH i Općini, a za potrebe dostavljanja upita i žalbi. Žalbe su se mogle podnijeti i putem online kontakt obrasca na internet stranici JP Ceste FBiH.

Sporovi pokrenuti tokom postupka eksproprijacije su sažeti kako slijedi:

Tabela 1: Sporovi u vezi s postupkom eksproprijacije

Broj sporova po fazi	Razlog spora	Pokrenuto od strane	Pokrenuto pred	Status rješavanja
3 spora u Fazi 1	Zahtjev za povećanje iznosa ponuđene naknade	Pogođeni vlasnici	Općinski sud	Riješen: Općinski sud nije prihvatio zahtjev za povećanje iznosa naknade. JP Ceste FBiH je isplatilo iznos koji je potvrdio sud.
1 spor u Fazi 2	Zahtjev za povećanje iznosa ponuđene naknade	Pogođeni vlasnici	Općinski sud	Riješen: Općinski sud nije prihvatio zahtjev za povećanje iznosa naknade. JP Ceste FBiH je isplatilo iznos koji je potvrdio sud.

Pomoć ranjivim grupama

JP Ceste FBiH kao korisnik eksproprijacije je poduzelo aktivnosti na dobrovoljnoj osnovi za pružanje pomoći ranjivim grupama, kao što su pojedinačne posjete starijim ili fizički hendikepiranim osobama u njihovim kućama tokom postupka eksproprijacije.

Mehanizmi za ponovnu uspostavu izvora izdržavanja

JP Ceste FBiH je identificiralo potrebu za poduzimanje mjera za ponovnu uspostavu izvora izdržavanja (u smislu naknade za gubitak prihoda) u nekoliko slučajeva koji su uključivali gubitak maslinjaka, te su pregovori o naknadi u

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

toku (u Fazi 2). Prema Zakonu o eksproprijaciji, lične i porodične prilike ranijeg vlasnika eksproprisane nekretnine uzimaju se u obzir kao korektiv uvećanja visine utvrđene naknade (do 40%, prema sudskoj praksi u FBiH) ako su te prilike od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju ranijeg vlasnika, a naročito u slučaju ako je zbog eksproprijacije većeg dijela ili čitavog zemljišta ili poslovne prostorije u kojoj je raniji vlasnik obavljao dozvoljenu poslovnu djelatnost ugrožena njegova materijalna egzistencija, kao i u slučaju kad se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju seliti iz područja gdje su prebivali ili boravili.

Završetak procesa otkupa zemljišta

Proces otkupa zemljišta je zvanično završen (za Fazu 1 u potpunosti, a za Fazu 2 djelimično) kroz prijenos prava vlasništva putem uknjižbe prava vlasništva i drugih stvarnih prava na eksproprisanoj nekretnini u zemljišnim knjigama kao javno dobro u korist JP Ceste FBiH.

7. Ključni nalazi, zaključci i preporuke

Glavni elementi procesa otkupa zemljišta koje je vodilo JP Ceste FBiH u obje faze u usporedbi sa zahtjevima OP 4.12 su predstavljeni u tabeli dole.

Tabela 2: Ključni nalazi u vezi sa procesom otkupa zemljišta

Pitanje	Aktivnosti u vezi s otkupom zemljišta koje je poduzelo JP Ceste FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Komentar
Popis i Socio-ekonomska anketa i Akcijski plan preseljenja - APP)	Elaborati eksproprijacije su pripremljeni kao osnovni popis, a nije sprovedena socio-ekonomska anketa, s obzirom da ne postoji izričit zakonski zahtjev za pripremu takvih socio-ekonomskih studija ili planova za preseljenje. Elaborati eksproprijacije su sadržavali podatke o pogođenim vlasnicima ili korisnicima, kao i podatke o nekretninama.	Popis i analiza socio-ekonomskog stanja koja se provodi za potrebe izrade APP-a provodi se u ranoj fazi izrade projekta i uz učešće osoba koje bi mogle biti obuhvaćene preseljenjem. Analiza treba uključivati informacije o (i) trenutnim korisnicima u pogođenom području (ii) karakteristike domaćinstava predviđenih za preseljenje i njihov standard života i izvor egzistencije, (iii) opseg očekivanih gubitaka i preseljenja i (iv) podatke o ugroženim grupama ili osobama.	Nisu identificirane značajne razlike u procesu. Elaborati eksproprijacije koje je pripremio JP Ceste FBiH u skladu sa zahtjevima Zakona o eksproprijaciji su u velikoj mjeri usklađeni sa zahtjevima OP 4.12 o Popisu. Uz to, socio-ekonomske karakteristike pogođene populacije su evaluirane neformalno tokom procesa konsultacija s takvom populacijom od strane predstavnika JP Ceste FBiH i Općine Neum.
Granični datum	Granični datum za obje dionice je bio datum podnošenja prijedloga za eksproprijaciju Općini Neum od strane JP Ceste FBiH.	U pravilu, granični datum je datum početka popisa. Granični datum bi također moga biti datum označavanja područja izvedbe projekta, prije popisa, pod uslovom da je provedeno efikasno javno objavljivanje informacija u području koje se označava kao i uz uslov provođenja javnog objavljivanja nakon označavanja kako bi se spriječio dalji priliv stanovništva. Osobe koje neovlašteno stupe na područje nakon graničnog datuma nemaju pravo na naknadu niti bilo kakvu vrstu pomoći za preseljenje.	Nisu identificirane razlike u procesu. Granični datum je utvrđen u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji FBiH, te su sve osobe pod utjecajem Projekta obaviještene o istom.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Pitanje	Aktivnosti u vezi s otkupom zemljišta koje je poduzelo JP Ceste FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Komentar
<p>Objavljivanje informacija i konsultacije sa osoba pod utjecajem Projekta</p>	<p>Sve osobe pod utjecajem Projekta su pojedinačno posjetili predstavnici JP Ceste FBiH, Općine i sudski vještaci za procjenu nekretnina.</p> <p>Pogođeni vlasnici i korisnici su dodatno informisani tokom sljedećih faza procesa: 1) po pravnosnažnosti rješenja o eksproprijaciji, Općina je održala rasprave sa pogođenim vlasnicima/korisnicima u svrhu utvrđivanja iznosa naknada; 2) po podnošenju prijedloga za eksproprijaciju od strane JP Ceste FBiH, Općina je informisala vlasnike/korisnike o takvom prijedlogu; 3) vlasnici/korisnici su informisani o svom pravu da mogu zahtijevati eksproprijaciju cijele parcele u slučajevima kada je prvobitno planirana eksproprijacija samo dijela parcele.</p> <p>Osobe pod utjecajem Projekta su također informisane o planiranoj izgradnji ceste i početku postupka eksproprijacije na raspravama sa pogođenim vlasnicima, kroz lokalne medije i informativne postere u Općini Neum i predgrađima.</p>	<p>Raseljene osobe treba u značajnoj mjeri konsultirati i podstaći na učešće u planiranju i provedbi preseljenja.</p>	<p>Nisu identificirane razlike u procesu. Aktivnosti objavljivanje informacija i konsultacije koje su poduzeli JP Ceste FBiH i Općina su u velikoj mjeri usklađeni sa zahtjevima OP 4.12.</p>
<p>Ispunjavanje uslova za naknadu (klasifikacija)</p>	<p>Projektom nisu pogođene neformalne osobe pod utjecajem Projekta bez bilo kakvih prepoznatljivih zakonskih prava ili potraživanja na zemlju koju koriste.</p> <p>Slučajevi koji uključuju neformalne korisnike (tj. slučajeve u kojima postoji neslaganje između zemljišnoknjižnog i faktičkog stanja – npr. kada zemljišne knjige nisu ažurirane nakon smrti uknjiženog vlasnika ili iz drugih razloga) su identificirani i riješeni adekvatno od strane Općine u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, koji propisuje da su općine dužne riješiti pitanja vlasništva prije poduzimanja narednih koraka. Neformalni vlasnici su na taj način stekli status formalnih vlasnika (jedina</p>	<p>OP 4.12 SB razlikuje tri kategorije osoba koje mogu tražiti naknadu:</p> <p>a) Osobe koje imaju formalna prava na zemljište</p> <p>b) Osobe koje nemaju formalna prava na zemljište u vrijeme početka popisa, ali imaju potraživanje na to zemljište ili imovinu, pod uslovom da je to potraživanje priznato po zakonima Bosne i Hercegovine ili postane priznato putem postupka utvrđenog u APP-u</p> <p>c) Osobe koje nemaju</p>	<p>Nisu identificirane razlike u procesu. Projektom nisu pogođeni neformalni korisnici na način definisan u kategoriji (c) OP 4.12 (tj. osobe koje nemaju prepoznatljivih zakonskih prava ili potraživanja na zemljište koje koriste).</p>

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Pitanje	Aktivnosti u vezi s otkupom zemljišta koje je poduzelo JP Ceste FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Komentar
	<p>kategorija koja ima pravo na naknadu po Zakonu o eksproprijaciji je formalni vlasnik nekretnine).</p>	<p>prepoznatljivih zakonskih prava ili potraživanja na zemljište koje koriste</p>	
Vrste i nivoi naknada	<p>Naknada je u svim slučajevima plaćena prije formalnog prijenosa prava vlasništva na eksproprijaciji nekretnine.</p> <p>JP Ceste FBiH je ponudilo zamjensko zemljište pogođenim ljudima u skladu sa zahtjevom Zakona o eksproprijaciji (Naknada za eksproprijaciju nekretnine određuje se, po pravilu, davanjem druge odgovarajuće nekretnine, a ako ako vlasnik nekretnine koja se ekspropriše ne prihvati na ime naknade drugu odgovarajuću nekretninu ili ako korisnik eksproprijacije ne može osigurati takvu nekretninu, naknada se određuje u novcu); međutim, svi pogođeni ljudi su izjavili da preferiraju novčanu naknadu.</p> <p>Naknada je zasnovana na procjenama sudskih vještaka, te je uključivala pomoćne objekte kao i usjeve/drveće/poboljšanja na zemljištu. Naknada je bazirana na „pravičnoj naknadi“ u Fazi 1 (u skladu s ranijim Zakonom o eksproprijaciji) i „tržišnoj vrijednosti“ u Fazi 2.</p>	<p>Raseljenim osobama treba osigurati brzu i efektivnu kompenzaciju u punom trošku zamjene za gubitke imovine koji se mogu direktno pripisati projektu. Nadalje, politika nudi novčanu kompenzaciju kao alternativu, ili stambene alternative.</p>	<p>Nisu identificirane značajne razlike u procesu. Premda naknada koja je plaćena nije definisana kao „naknada u punom trošku zamjene“ kako OP 4.12, metodologija koju su primjenjivali sudski vještaci za procjenu vrijednosti nekretnina je tzv. „metoda vrednovanja prinosa“, prema kojoj se vrijednost zemljišta obračunava u većem iznosu od tržišne vrijednosti (ova metoda je korištena zbog činjenice da Projektno područje predstavlja ruralno područje bez značajnijih transakcija nekretninama koje bi mogle pružiti osnov za obračun ponude i potražnje). Stoga, može se zaključiti da je naknada ponuđena pogođenim vlasnicima bila viša nego što bi bilo moguće dobiti na Projektnom području. Iz tog razloga, naknada koju je ponudilo JP Ceste FBiH može se smatrati naknadom o trošku zamjene.</p>
Vrijeme davanja naknade	<p>Naknada je isplaćena prije stupanja u posjed nekretnina.</p>	<p>Naknadu treba isplatiti prije početka građevinskih radova i prije stupanja u posjed imovine</p>	<p>Nisu identificirane razlike u procesu.</p>

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Pitanje	Aktivnosti u vezi s otkupom zemljišta koje je poduzelo JP Ceste FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Komentar
Mehanizam za ponovnu uspostavu izvora izdržavanja	<p>Premda Zakon o eksproprijaciji ne sadrži specifične odredbe o ponovnoj uspostavi izvora izdržavanja, Zakon dozvoljava određeni nivo fleksibilnosti u osmišljavanju specifičnih mjera naknade u slučajevima kada su lične i porodične prilike ranijeg vlasnika " od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju ranijeg vlasnika, a naročito u slučaju ako je zbog eksproprijacije većeg dijela ili čitavog zemljišta ili poslovne prostorije u kojoj je raniji vlasnik obavljao dozvoljenu poslovnu djelatnost ugrožena njegova materijalna egzistencija, kao i u slučaju kad se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju seliti iz područja gdje su prebivali ili boravili". Ovo pruža odgovarajući pravni okvir za rješavanje ponovne uspostave izvora izdržavanja u svakom pojedinačnom slučaju putem procjene ličnih okolnosti.</p> <p>JP Ceste FBiH je identificiralo potrebu za poduzimanje mjera za ponovnu uspostavu izvora izdržavanja (u smislu naknade za gubitak prihoda) u nekoliko slučajeva koji su uključivali gubitak maslinjaka, te su pregovori o naknadi u toku (relevantno za Fazu 2).</p>	Raseljenim osobama treba pomoći da poboljšaju prethodni životni standard, kapacitet sticanja prihoda, i nivo produktivnosti, ili da barem dostignu prethodni nivo.	Nisu identificirane razlike u procesu.
Dodatna pomoć osobama pod utjecajem Projekta	S obzirom da Projekt nije zahtijevao preseljenje ljudi, nije pružena dodatna pomoć osobama pod utjecajem Projekta.	Neophodno je pružiti pomoć tokom premještanja, uključujući sve vrste dodatne pomoći, s tim što posebnu pažnju treba posvetiti siromašnim i ugroženim pojedincima i grupama.	Nisu identificirane razlike u procesu.
Pomoć ugroženim osobama / domaćinstvima	JP Ceste FBiH kao korisnik eksproprijacije je poduzelo aktivnosti za pružanje pomoći ranjivim grupama, kao što su pojedinačne posjete starijim ili fizički hendikepiranim osobama u njihovim kućama tokom postupka eksproprijacije.	Posebna pažnja se mora obratiti potrebama ranjivih grupa koje su pod utjecajem Projekta.	Nisu identificirane značajne razlike u procesu. Premda nije postojao formalan proces za identificiranje i pružanje pomoći ranjivim grupama (s obzirom da Zakon o eksproprijaciji ne propisuje takve mjere), ranjive grupe su de facto identificirane i

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Pitanje	Aktivnosti u vezi s otkupom zemljišta koje je poduzelo JP Ceste FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Komentar
			pružena im je pomoć tokom postupka eksproprijacije.
Rješavanje žalbi	<p>Pogođeni vlasnici su obaviješteni o svom pravu na žalbu u mnogim fazama postupka, na način definisan Zakonom o eksproprijaciji, uključujući upravne i sudske žalbe protiv odluke o utvrđivanju javnog interesa, rješenja o eksproprijaciji i u vezi s naknadom.</p> <p>Uz to, JP Ceste FBiH je posjetilo sve osobe pod utjecajem Projekta i informisalo ih o kontakt podacima službenika koji su zaduženi za poslove eksproprijacije u JP Ceste FBiH i Općini, a za potrebe dostavljanja upita i žalbi. Žalbe su se mogle podnijeti i putem online kontakt obrasca na internet stranici JP Ceste FBiH.</p>	Odgovarajući i dostupni žalbeni mehanizmi se moraju uspostaviti za osobe pod utjecajem Projekta i zajednice domaćine.	Nisu identificirane značajne razlike u procesu. Premda nije uspostavljen formalni žalbeni mehanizam specifičan za Projekt kako zahtijeva OP 4.12, pogođeni vlasnici su obaviješteni o svom pravu na žalbu u mnogim fazama procesa. Uz to, korišten je neformalni žalbeni mehanizam tokom cijelog postupka.

Potrebno je, također, napomenuti da predstavnici Općine Neum nisu prijavili bilo kakve veće probleme u vezi sa završenim postupkom eksproprijacije.

Uz to, izvještaji medija koje je analizirao Konsultant nisu ukazali na bilo kakva kontroverzna pitanja.

Postupak je u cijelosti proveden u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji FBiH. Uopćeno gledano, odredbe zakona i dobra praksa JP Ceste FBiH i Općine Neum tokom cijelog procesa otkupa zemljišta su u velikoj mjeri kompatibilne sa zahtjevima SB.

Provedena analiza ukazuje da su nadležni organi adekvatno proveli aktivnosti u vezi s otkupom zemljišta, te nisu identificirane bilo kakve ozbiljne ili veće razlike u odnosu na OP 4.12. Može se, stoga, zaključiti da JP Ceste FBiH ne trebaju poduzeti dodatne radnje u vezi s procesom otkupa zemljišta za dvije dionice koje su obuhvaćene ovim RPP-om.

Dobra praksa koju je primjenjivalo JP Ceste FBiH je indikator efikasne implementacije procesa otkupa zemljišta, premda je potrebno formalizirati opisane neformalne prakse, uključujući sljedeće ključne stavke:

- Mehanizam za upravljanje žalbama koji primjenjuje JP Ceste FBiH u praksi nije zasnovan puko na zahtjevima Zakona o eksproprijaciji FBiH (koji ne propisuje žalbeni mehanizam specifičan za projekt) već na proaktivnom pristupu komunikaciji sa osobama pod utjecajem Projekta, što je dokazano naporima predstavnika JP Ceste FBiH i Općine Neum da dodatno pristupe osobama pod utjecajem Projekta i obavijeste ih o kontakt podacima službenika koji su zaduženi za poslove eksproprijacije u JP Ceste FBiH i Općini, a za potrebe dostavljanja upita i žalbi. Tako, korišten je neformalni žalbeni mehanizam tokom cjelokupnog procesa. Potrebno je, također, napomenuti da su rezultati Socio-ekonomske ankete provedene za potrebe ovog RPP pokazali da je 57% ispitanika „u potpunosti zadovoljno“ informacijama

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

koje su im pružene tokom postupka eksproprijacije, 36% je „donekle zadovoljno“, a samo 7% je izjavilo da je „nezadovoljno“.

- Podrška ranjivim grupama koju je pružilo JP Ceste FBiH u praksi nije zasnovana puko na zahtjevima Zakona o eksproprijaciji FBiH (koji ne propisuje bilo kakve posebne mjere u vezi sa ranjivim grupama), does not foresee any special measures relating to vulnerable groups), što je dokazano naporima predstavnika JP Ceste FBiH da identificiraju i pruže dodatnu pomoć ranjivim grupama, uključujući pojedinačne posjete starijim ili fizički hendikepiranim osobama u njihovim kućama tokom postupka eksproprijacije.
- Premda socio-ekonomska anketa na način koji zahtijeva OP 4.12 nije provedeno od strane JP Ceste FBiH (s obzirom da takvu anketu ne zahtijeva Zakon o eksproprijaciji FBiH), socio-ekonomske karakteristike pogođene populacije su evaluirane neformalno tokom procesa konsultacija s takvom populacijom od strane predstavnika JP Ceste FBiH i Općine Neum.

Usvajanje Okvirne politike preseljenja i Akcijskih planova preseljenja od strane JP Ceste FBiH za Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH, a koji su pripremljeni u skladu sa zahtjevima SB, kao i drugih dokumenata u vezi s preseljenjem u skladu sa zahtjevima drugih Međunarodnih finansijskih institucija (kao što je EBRD) je još jedan indikator spremnosti JP Ceste FBiH da implementira Dobru međunarodnu praksu (DMP).

Budući da je misija JP Ceste FBiH „osigurati dovoljne resurse za optimalan razvoj, održavanje i upravljanje bezbjednom i pouzdanom mrežom cesta koja će podržavati socio-ekonomski razvoj države, uz puno uvažavanje pitanja zaštite okoliša“, **preporučuje se da JP Ceste FBiH razvije i usvoji zvaničnu internu proceduru o procesima otkupa zemljišta usklađenu sa DMP a u svrhu formaliziranja svoje prakse, koja bi se primjenjivala na sve projekte JP Ceste FBiH koji imaju društvene utjecaje (uključujući otkup zemljišta).**

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Aneks 1 – Evidencija sastanaka

Evidencija sastanaka						
Br.	Ime i prezime	Pozicija	Institucija	Datum i vrijeme razgovora	Mjesto održavanja razgovora	Kontakt informacije
1.	Muhidin Čuprija	Rukovodilac Sektora za katastar nekretnina i cesta, imovinsko-prave poslove i eksproprijaciju	JP Ceste FBiH	17.11.2015. u 12:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	Tel +387 61 205 655 e-mail: mcuprija@jpcfbih.ba
				19.11.2015. u 09:30 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
				19.11.2015. u 09:30 h	Sarajevo, poslovnic ENOVA d.o.o.	
				23.11.2015. u 14:15 h	Sarajevo	
				30.11.2015. u 16:00 h	Sarajevo	
				22.12.2015. u 13:00 h	Sarajevo, poslovnic ENOVA d.o.o	
2.	Ivana Božić Krezić	Stručnjak za zaštitu okoliša, Sektor međunarodnih investicija	JP Ceste FBiH	17.11.2015. u 12:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	Tel +387 33 563 453 e-mail: ivana.bozic.krezic@jpcfbih.ba
				19.11.2015. u 15:00 h	Sarajevo, poslovnic ENOVA d.o.o	
				10.12.2015. u 15:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
3.	Dragana Petrović	Stručnjak za imovinsko-prave poslove i eksproprijaciju, Odjel za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju	JP Ceste FBiH	17.11.2015. u 12:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	Tel: +387 33 563 - 475 e-mail: dragana.petrovic@jpcfbih.ba
				19.11.2015. u 15:00 h	Sarajevo, poslovnic ENOVA d.o.o	
				23.11.2015. u 14:15 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
				10.12.2015. u 15:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
				30.12.2015. u 16:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
4.	Nihad Omanović	Pravnik, Odjel za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju	JP Ceste FBiH	17.11.2015. u 12:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	e-mail: nomanovic@jpcfbih.ba
				23.11.2015. u 14:15 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
				10.12.2015. u 15:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
5.	Amra Smailagić	Rukovodilac Sektora međunarodnih investicija	JP Ceste FBiH	17.11.2015. u 12:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	Tel: + 387 33 250 378 e-mail: asmailagic@jpcfbih.ba
				19.11.2015. u 15:00 h	Sarajevo, poslovnic ENOVA d.o.o	
6.	Aida Landžo - Handžić	Rukovodilac Odjela za imovinsko-pravne poslove i eksproprijaciju	JP Ceste FBiH	17.11.2015. u 12:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	e-mail: laida@jpcfbih.ba
				23.11.2015. u 14:15 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

7.	Selma Ljubijankić	Arhitekt, Sektor projektovanja, studija i građenja	JP Ceste FBiH	19.11.2015. u 15:00 h	Sarajevo, poslovница ENOVA d.o.o	e-mail: selma.ljubijankic@jpcfbih.ba
				10.12.2015. u 15:00 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
				23.11.2015. u 14:15 h	Sarajevo, sjedište JP Ceste FBiH	
8.	Ružica Krešić	Služba za imovinsko pravne poslove i katastar nekretnina	Općina Neum	2.12.2015. u 12:00 h	Općina Neum u Neumu	e-mail: kresic.ruzica@gmail.com

Aneks 2 – Upitnik korišten za prikupljanje primarnih podataka

Upitnik broj: _____
 Grupa 1 ili 2: _____
 Datum: _____
 Ime i prezime ispitanika: _____
 Kontakt tel.: _____
 Broj i lokacija parcele: _____
 Veličina eksproprisane parcele (m²): _____
 Naknada (novčana ili zamjenska parcela): _____

Br.	Pitanje	Odgovor
1.	<p><i>(ako je naknada bila novčana)</i></p> <p>Da li ste zadovoljni novčanom naknadom koju ste dobili?</p> <p>Da li ste mogli pregovarati o novčanoj naknadi ili vam je ista ponuđena kao fiksni iznos bez mogućnosti pregovaranja?</p> <p>Da li ste za tu naknadu kupili drugo zemljište? Ako da, koja je veličina nove parcele u m² i u na kojoj je lokaciji?</p>	
2.	<p><i>(ako je naknada bila zamjensko zemljište)</i></p> <p>Da li ste zadovoljni zamjenskom parcelom koju ste dobili? Da li ste mogli pregovarati o novoj lokaciji?</p> <p>Da li je nova parcela u potpunosti istog standarda/sadržaja kao vaša eksproprisana parcela?</p> <p>Koliko je m²?</p>	
3.	<p>Da li je eksproprisanu parcelu koristio nego drugi osim vlasnika?</p>	
4.	<p>Da li ste eksproprisanu parcelu koristili za poljoprivredne svrhe?</p> <p><i>Ako NE, preskočiti na naredno pitanje.</i></p> <p><i>Ako DA:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - šta ste imali na parceli? (usjevi..) - da li ste koristili zemlju za vlastite potrebe i/ili kao izvor prihoda (za prodaju usjeva itd)? 	

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

	<ul style="list-style-type: none"> - da li ste dobili naknadu za usjeve i drveće? - da li ste se nastavili drugdje baviti poljoprivredom? (ako nije, šta je glavni razlog?) 	
5.	Da li ste imali dodatnih gubitaka zbog eksproprijacije? Ako da, da li ste dobili naknadu za sve gubitke?	
6.	Koji je broj članova vašeg domaćinstva?	
7.	Da li je u domaćinstvu korisnika ekspropisane parcele bilo ranjivih kategorija (hendikepirani, djeca, itd.)?	
8.	Da li ste zadovoljni informacijama koje su vam pružene tokom procesa eksproprijacije? <i>Ako je odgovor 1 – preskočiti na naredno pitanje. Ako je odgovor 2 ili 3 – zašto nije zadovoljan i šta je moglo biti urađeno drukčije?</i>	1-potpuno zadovoljan 2-nešto zadovoljan 3-nimalo zadovoljan
9.	Koji je vaš primarni izvor prihoda? (zaposlenje, penzija, itd.)	
10.	Da li je eksproprijacija utjecala na prihode vašeg domaćinstva?	1- Ne 2- Da, pozitivno 3- Da, negativno

Aneks 3 – Sažetak baze podataka Popisa

Napomena: Potpuna baza podataka nalazi se u zasebnom Excel dokumentu.

Faza 1

Br.	Katastarska općina	Br. Zemljišne parcele	Ukupna površina parcele (m ²)	Tip zemljišta	Pomoćni objekti	Tip utjecaja	Procijenjena vrijednost naknade (BAM)	Isplaćena naknada (BAM)
1.	Gradac II	139/2	381,00	Livada	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	8.386,35	8.386,35
2.	Gradac II	241/2	100,00	Pašnjak	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.320,15	1320,15
3.	Gradac II		100,00	Pašnjak	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	660,07	660,07
4.	Gradac II		100,00	Pašnjak	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	660,07	660,07
5.	Gradac II	121/2	928,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	9.366,40	9.366,40
6.	Gradac II	5/20	328,00	Šuma	x	Potpuna eksproprijacija	2.175,75	2.175,75
7.	Gradac II		328,00	Šuma	x	Potpuna eksproprijacija	2.175,75	2.175,75
8.	Gradac II	149/2	114,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.560,91	3.560,91
9.	Gradac II	238/2	1577,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	19.288,65	19.288,65
10.	Gradac II		1577,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
11.	Gradac II		1577,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
12.	Gradac II	150/2	657,00	Livada	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	8.054,01	8.054,01
13.	Gradac II	1119/2	808,00	Pašnjak	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.518,39	3.518,39
14.	Gradac II		808,00	Pašnjak	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	12.054,84	12.054,84
15.	Gradac II		808,00	Pašnjak	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
16.	Gradac II		808,00	Pašnjak	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
17.	Gradac II	155/2	641,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.525,20	5.525,20
18.	Gradac II	42/2	1682,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	17.753,80	17.753,80
19.	Gradac II	1115/2	4406,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	22.030,86	22.030,86
20.	Gradac II		4406,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	10.839,42	10.839,42
21.	Gradac II	3/2	1842,00	Šuma	Kameni zidovi/suhozid	Potpuna eksproprijacija	12.024,80	12.024,80
22.	Gradac II		1842,00	Šuma	Kameni zidovi/suhozid	Potpuna eksproprijacija	6.012,40	6.012,40
23.	Gradac II		1842,00	Šuma	Kameni zidovi/suhozid	Potpuna eksproprijacija	2.004,20	2.004,20
24.	Gradac II		1842,00	Šuma	Kameni zidovi/suhozid	Potpuna eksproprijacija	2.004,20	2.004,20
25.	Gradac II		1842,00	Šuma	Kameni zidovi/suhozid	Potpuna eksproprijacija	2.004,20	2.004,20
26.	Gradac II	1/2	1850,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	18.551,32	18.551,32
27.	Gradac II		1850,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.691,87	5.691,87
28.	Gradac II		1850,00	Šuma	Kameni zidovi i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.836,33	2.836,33
29.	Gradac II	10/2	1443,00	Šuma	Kameni zidovi/suhozid	Potpuna eksproprijacija	11.883,90	11.883,90
30.	Gradac II	1101/2	30,00	Pašnjak	Kameni zidovi/suhozid	Potpuna eksproprijacija	1.244,91	1.244,91

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Faza 2

Br.	Katastarska općina	Broj parcele	Ukupna površina zemljišta	Vrsta zemljišta	Gubitak ostale imovine (pomoćni objekti)	Vrsta uticaja	Valuta kompenzacije (BAM)	Uplaćeni iznos (BAM)
1	Gradac I	1175/11	507	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.675,53	3.675,53
			507	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.675,53	3.675,53
2	Gradac I	3/309	3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	9.161,83	9.161,83
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	9.161,83	9.161,83
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	9.161,83	9.161,83
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	13.628,75	13.628,75
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.345,93	3.345,93
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			3824	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
3	Gradac I	3/304	3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	27.611,10	27.611,10
			3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.208,88	2.208,88
			3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.208,88	2.208,88
			3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.208,88	2.208,88
			3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.208,88	2.208,88
			3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.208,88	2.208,88
			3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.761,10	2.761,10
			3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.761,10	2.761,10
			3550	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.761,10	2.761,10
4	Čarići	538/56	291	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.481,87	2.481,87
			291	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.481,87	2.481,87
			291	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.481,87	2.481,87

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

5	Čarici	538/57	420	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	4.228,96	4.228,96
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.487,98	2.487,98
6	Gradac I	1/71	2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.243,99	1.243,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.243,99	1.243,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.242,60	1.242,60
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.578,70	2.578,70
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	178,17	178,17
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	178,17	178,17
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	178,17	178,17
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.638,80	1.638,80
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.638,80	1.638,80
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.638,80	1.638,80
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	596,67 ili 641,32	596,67 ili 641,32
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	596,67	596,67
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	4.914,70	4.914,70
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	247,17	247,17
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	247,17	247,17
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	247,17	247,17
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	247,17	247,17
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	247,17	247,17
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.237,99	1.237,99
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.736,00	1.736,00
			2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	86,8	86,8
2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	86,8	86,8			
2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	86,8	86,8			

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

7	Gradac I	1/61	2976	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	86,8	86,8
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	561,79	561,79
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	312,1	312,1
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	312,1	312,1
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	312,1	312,1
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	998,74	998,74
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	998,74	998,74
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	998,74	998,74
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	998,74	998,74
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	499,37	499,37
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	124,84	124,84
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	124,84	124,84
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	332,92	332,92
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	332,92	332,92
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	55,49	55,49
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	55,49	55,49
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	55,49	55,49
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	55,49	55,49
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	55,49	55,49
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,87	13,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,87	13,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,87	13,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,87	13,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,87	13,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	499,37	
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	99,87	99,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	99,87	99,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	99,87	99,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	99,87	99,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	99,87	99,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	99,87	99,87
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija		
			2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija		
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija					
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	1.498,12	1.498,12			
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	318,89	318,89			
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	318,89	318,89			

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	318,89	318,89
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	318,89	318,89
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	318,89	318,89
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,38	13,38
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,38	13,38
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,38	13,38
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	13,38	13,38
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	17,83	17,83
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	17,83	17,83
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	17,83	17,83
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	17,83	17,83
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	53,5	53,5
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	249,69	249,69
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	249,69	249,69
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	249,69	249,69
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	249,69	249,69
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	249,69	249,69
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	249,69	249,69
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	749,06	749,06
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	749,06	749,06
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	110,97	110,97
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	110,97	110,97
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	110,97	110,97
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	110,97	Nema
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	110,97	Nema
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	110,97	Nema
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	110,97	110,97
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	110,97	110,97
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	62,42	62,42
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	62,42	62,42
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	62,42	62,42
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	62,42	62,42
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	499,37	499,37
2084	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	249,69	249,69

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

8	Gradac I	3/287	2861	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	12.819,85	12.819,85
			2861	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	12.819,85	12.819,85
9	Gradac I	987/8	953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	681,01	681,01
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	681,01	681,01
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	681,01	681,01
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	681,01	681,01
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	681,01	681,01
			953	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			10	Gradac I	994/3	598	Pašnjak	X
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	287,11	287,11
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	287,11	287,11
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	287,11	287,11
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	287,11	287,11
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	1.435,56	1.435,56
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	1.435,56	1.435,56
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	2.233,05	2.233,05
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	319,01	319,01
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	319,01	319,01
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	143,56	143,56
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	143,56	143,56
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	143,56	143,56
598	Pašnjak	X				Potpuna eksproprijacija	143,56	143,56
598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	28,71	28,71			

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	28,71	28,71
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	28,71	28,71
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	28,71	28,71
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	28,71	28,71
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	143,56	143,56
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	143,56	143,56
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	143,56	143,56
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	143,56	143,56
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	478,51	478,51
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	478,51	478,51
			598	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	478,51	478,51
11	Gradac I	3/283	18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	Kameni zid	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			18392	Šikara	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
12	Gradac I	3/308	3457	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	17.219,16	17.219,16
			3457	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	17.219,16	17.219,16
			3457	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	17.219,16	17.219,16
13	Gradac I	1177/8	274,00	Livada		Potpuna eksproprijacija	2.123,66	Nema
			274,00	Livada		Potpuna eksproprijacija	849,46	Nema
			274,00	Livada		Potpuna eksproprijacija	849,46	Nema
			274,00	Livada		Potpuna eksproprijacija	849,46	Nema
			274,00	Livada		Potpuna eksproprijacija	849,46	Nema
			274,00	Livada		Potpuna eksproprijacija	849,46	Nema
14	Gradac I	1177/10	558,00	Livada	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.942,80	2.942,80
			558,00	Livada	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.942,80	2.942,80
			558,00	Livada	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.942,80	2.942,80
15	Gradac I	1025/2	156,00	Usjev		Potpuna eksproprijacija	989,33	Nema
			156,00	Usjev		Potpuna eksproprijacija	618,12	Nema
			156,00	Usjev		Potpuna eksproprijacija	206,1	Nema
			156,00	Usjev		Potpuna eksproprijacija	206,1	Nema
			156,00	Usjev		Potpuna eksproprijacija	206,1	Nema
16	Gradac I	2/31	814,00	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.332,74	6.332,74
			814,00	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.583,18	1.583,18
17	Gradac I	3/303	1902,00	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.309,21	2.309,21
			1902,00	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.309,21	2.309,21
			1902,00	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.309,21	2.309,21
			1902,00	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.309,21	2.309,21
			1902,00	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	4.618,44	4.618,44
			1902,00	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	4.618,44	4.618,44

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

18	Gradac I	2/38	2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	11.945,25	11.945,25
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.990,87	1.990,87
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.990,87	1.990,87
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.990,87	1.990,87
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.990,87	1.990,87
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	497,72	497,72
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	497,72	497,72
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	422,71	422,71
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	422,71	422,71
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	422,71	422,71
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	422,71	422,71
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	17,77	17,77
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	17,77	17,77
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	17,77	17,77
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	17,77	17,77
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	71,1	71,1
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	23,7	23,7
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	23,7	23,7
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	71,1	71,1
			2745,00	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	582,82	582,82
19	Gradac I	1041/4	940,00	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.305,46	3.305,46
			940,00	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.305,46	3.305,46
			940,00	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.305,46	3.305,46
			940,00	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.305,46	3.305,46
			940,00	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.305,46	3.305,46
20	Gradac I	1024/9	777,00	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	3.718,66	Nema
			777,00	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	3.718,66	Nema
			777,00	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	3.718,66	Nema
21	Gradac I	1173/8	621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	2.166,75	Nema
			621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	2.166,75	Nema
			621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	2.166,75	Nema
			621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	2.166,75	Nema
			621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	1.781,40	Nema
621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	1.781,40	Nema			

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	1.781,40	Nema
			621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	1.781,40	Nema
			621	Poljoprivredno zemljište	Nema	Potpuna eksproprijacija	1.781,40	Nema
22	Gradac I	990/2	1030	Livada	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.146,39	5.146,39
			1030	Livada	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.146,39	5.146,39
			1030	Livada	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.146,39	5.146,39
23	Gradac I	1/58	132	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	404	Nema
			132	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	404	Nema
			132	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	404	Nema
			132	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	404	Nema
			132	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	404	Nema
			132	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	404	Nema
24	Gradac I	1/57	715	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	13.657,60	13.657,60
25	Gradac I	993/2	1465	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.836,73	Nema
			1465	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	840,68	Nema
			1465	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	840,68	Nema
			1465	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	840,68	Nema
			1465	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	699,89	Nema
			1465	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	699,89	Nema
			1465	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	699,89	Nema
			1465	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	420,34	Nema
26	Gradac I	1/63	2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	8.919,65	8.919,65
			2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	4.495,82	4.495,82
			2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	637,11	637,11
			2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	637,11	637,11
			2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	637,11	637,11
			2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	637,11	637,11
			2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	637,11	637,11
			2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	637,11	637,11
			2068	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	637,11	637,11
27	Gradac I	1175/10	237	Livada	X	Potpuna eksproprijacija	5.170,20	5.170,20
28	Gradac I	1180/11	594	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	6.391,00	6.391,00
29	Gradac I	991/4	121	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.356,81	1.356,81
			121	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.356,81	1.356,81
30	Gradac I	989/2	802	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	13.042,00	13.042,00
31	Gradac I	3/300	3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	24.655,55	24.655,55

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.465,55	2.465,55
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.465,55	2.465,55
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.465,55	2.465,55
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	2.465,55	2.465,55
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.972,44	1.972,44
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.972,44	1.972,44
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.972,44	1.972,44
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.972,44	1.972,44
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.972,44	1.972,44
			3170	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	1.972,44	1.972,44
32	Gradac I	3/299	3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.225,93	5.225,93
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.225,93	5.225,93
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.040,04	1.040,04
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.048,61	1.048,61
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.048,61	1.048,61
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.048,61	1.048,61
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.048,61	1.048,61
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.040,04	1.040,04
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.195,34	3.195,34
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	802,89	802,89
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	802,89	802,89
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	802,89	802,89
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	794,98	794,98
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	640,69	640,69
			3023	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	640,69	640,69
			33	Gradac I	2/35	3713	Šuma	Nema
3713	Šuma	Nema				Potpuna eksproprijacija	1.093,08	1.093,08
3713	Šuma	Nema				Potpuna eksproprijacija	1.093,08	1.093,08
3713	Šuma	Nema				Potpuna eksproprijacija	1.093,08	1.093,08
3713	Šuma	Nema				Potpuna eksproprijacija	1.093,08	1.093,08
3713	Šuma	Nema				Potpuna eksproprijacija	1.093,08	1.093,08
3713	Šuma	Nema				Potpuna eksproprijacija	1.093,08	1.093,08
3713	Šuma	Nema				Potpuna eksproprijacija	1.093,08	1.093,08
34	Gradac I	2/27	1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.616,60	2.616,60
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	272,66	272,66
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	272,66	272,66
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	272,66	272,66
			1357	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
35	Gradac I	540/4	2607	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.096,72	5.096,72
			2607	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.096,72	5.096,72
			2607	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.096,72	5.096,72
			2607	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.096,72	5.096,72
			2607	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.096,72	5.096,72
36	Gradac I	2/23	2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.808,60	3.808,60
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.808,60	3.808,60
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.808,60	3.808,60
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2407	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
37	Gradac I	1/67	205	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.575,83	Nema
			205	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.575,83	Nema
			205	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	343,44	Nema
			205	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	343,44	Nema
			205	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	343,44	Nema
			205	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	343,44	Nema
38	Gradac I	540/6	2206	Šuma	Nema	Potpuna eksproprijacija	20.064,30	20.064,30
			2206	Šuma	Nema	Potpuna eksproprijacija	1.114,68	1.114,68
			2206	Šuma	Nema	Potpuna eksproprijacija	1.114,68	1.114,68
			2206	Šuma	Nema	Potpuna eksproprijacija	1.114,68	1.114,68
39	Gradac I	1/68	1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.286,10	1.286,10
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.286,10	1.286,10
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.286,10	1.286,10
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.286,10	1.286,10
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.286,10	1.286,10
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.251,97	2.251,97
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.251,97	2.251,97
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	300,23	300,23
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	300,23	300,23
			1373	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	300,23	300,23
40	Gradac I	2/33	2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	739,01	739,01
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	369,5	369,5
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	52,88	52,88
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	14.996,04	14.996,04
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.741,97	3.741,97
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.199,43	1.199,43
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.199,43	1.199,43
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.199,43	1.199,43

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.199,43	1.199,43
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.199,43	1.199,43
			2976	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.199,43	1.199,43
41	Gradac I	1024/12	1125	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	9.177,65	9.177,65
			1125	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.147,21	1.147,21
			1125	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.147,21	1.147,21
			1125	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.147,21	1.147,21
			1125	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.147,21	1.147,21
			1125	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.529,61	1.529,61
			1125	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.529,61	1.529,61
			1125	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.529,61	1.529,61
42	Gradac I	994/4	365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	159,95	159,95
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	159,95	159,95
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	159,95	159,95
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	159,95	159,95
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	159,95	159,95
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	799,76	799,76
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	799,76	799,76
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.244,05	1.244,05
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	177,72	177,72
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	177,72	177,72
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	79,97	79,97
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	79,97	79,97
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	79,97	79,97
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	79,97	79,97
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	16,07	16,07
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	16,07	16,07
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	16,07	16,07
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	16,07	16,07
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	79,97	79,97
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	79,97	79,97
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	79,97	79,97

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	79,97	79,97			
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	266,58	266,58			
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	266,58	266,58			
			365	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	266,58	266,58			
43	Gradac I	1174/5	4	Poljoprivredno zemljište	X	Potpuna eksproprijacija	612,15	612,15			
44	Gradac I	1029/2	1669	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.552,89	5.552,89			
			1669	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.552,89	5.552,89			
			1669	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.552,89	5.552,89			
45	Gradac I	1/65	3457	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.435,96	6.435,96			
			3457	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.435,96	6.435,96			
			3457	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.435,96	6.435,96			
			3457	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.435,96	6.435,96			
			3457	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.435,96	6.435,96			
46	Gradac I	1/59	2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			2585	Pašnjak	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema			
			47	Gradac I	1/53	2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.217,17	3.217,17

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.217,17	3.217,17
			2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.217,17	3.217,17
			2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.217,17	3.217,17
			2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.217,17	3.217,17
			2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.217,17	3.217,17
			2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.029,96	3.029,96
			2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.029,96	3.029,96
			2090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.029,96	3.029,96
48	Gradac I	991/3	172	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.551,20	1.551,20
			172	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.551,20	1.551,20
49	Gradac I	2/25	3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	646,1	3.903,91
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	489,21	489,21
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	489,21	489,21
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	489,21	489,21
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	489,21	489,21
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	646,1	646,1
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	646,1	646,1
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	646,1	646,1
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	10.434,94	10.434,94
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.603,68	2.603,68
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.446,34	1.446,34
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.436,77	1.436,77
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.436,77	1.436,77
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.436,77	1.436,77
			3185	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.436,77	1.436,77
			50	Gradac I	1042/2	996	Šuma	Kameni i potporni zidovi
996	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	5.066,78	5.066,78
996	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	256,07	256,07
996	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	256,07	256,07
996	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	256,07	256,07
996	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	256,07	256,07
51	Gradac I	3/295	589	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.858,85	2.858,85
			589	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.429,40	1.429,40
			589	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.429,40	1.429,40

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

52	Gradac I	1041/6	50	Poljoprivredno zemljište	X	Potpuna eksproprijacija	200	200
			50	Poljoprivredno zemljište	X	Potpuna eksproprijacija	200	200
			50	Poljoprivredno zemljište	X	Potpuna eksproprijacija	200	200
			50	Poljoprivredno zemljište	X	Potpuna eksproprijacija	200	200
53	Gradac I	1173/7	495	Plantaža	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	10.787,10	10.787,10
54	Gradac I	3/212	410	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.702,15	6.702,15
			410	Pašnjak	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.702,15	6.702,15
55	Gradac I	3/288	1283	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.533,83	Nema
			1283	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.533,83	Nema
56	Gradac I	1176/4	712	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.863,66	Nema
			712	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.863,66	Nema
			712	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	5.863,66	Nema
57	Gradac I	2/39	4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	442,23	442,23
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	442,23	442,23
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	442,23	442,23
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	442,23	442,23
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	442,23	442,23
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	442,23	442,23
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	442,23	442,23
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	3.095,62	3.095,62
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	309,61	309,61
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	309,61	309,61
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	309,61	309,61
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	309,61	309,61
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.547,81	1.547,81
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.547,81	1.547,81
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	773,9	773,9
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	773,9	773,9
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.407,68	2.407,68
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	343,95	343,95
4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	343,95	343,95			

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	636,18	636,18
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	636,18	636,18
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	13,26	13,26
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	13,26	13,26
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	13,26	13,26
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	13,26	13,26
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	13,26	13,26
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	66,33	66,33
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	221,11	221,11
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	221,11	221,11
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	221,11	221,11
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	6.191,27	6.191,27
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.547,81	1.547,81
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.547,81	1.547,81
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	4.127,34	4.127,34
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.031,87	1.031,87
			4090	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.031,87	1.031,87
58	Gradac I	1180/10	592	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.194,92	1.194,92
			592	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.194,92	1.194,92
			592	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.194,92	1.194,92
			592	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	567,43	567,43
			592	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	298,73	298,73
			592	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	298,73	298,73
			592	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	567,43	567,43
			592	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	567,43	567,43
59	Gradac I	1041/5	838	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.862,97	2.862,97
			838	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.862,97	2.862,97
			838	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.862,97	2.862,97

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

			838	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.399,06	1.399,06			
			838	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.399,06	1.399,06			
			838	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.399,06	1.399,06			
			838	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.399,06	1.399,06			
			838	Poljoprivredno zemljište	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	1.399,06	1.399,06			
60	Gradac I	3/284	3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	9.147,75	9.147,75			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	392,03	392,03			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	58,07	58,07			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	58,07	58,07			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	381,15	381,15			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	381,15	381,15			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	762,31	762,31			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	254,09	254,09			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	254,09	254,09			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	254,09	254,09			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	254,09	254,09			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	254,09	254,09			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	254,09	254,09			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	169,39	169,39			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	112,92	112,92			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	37,64	37,64			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	37,64	37,64			
			3445	Šikara	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	37,64	37,64			
			61	Gradac I	3/291	1651	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.054,84	2.054,84
						1651	Šuma	Kameni i potporni zidovi	Potpuna eksproprijacija	2.054,84	2.054,84
1651	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	2.054,84	2.054,84			
1651	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	2.547,14	2.547,14			
1651	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	2.547,14	2.547,14			
1651	Šuma	Kameni i potporni zidovi				Potpuna eksproprijacija	5.099,28	5.099,28			
62	Gradac I	1/55	839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	11.683,08	11.683,08			
			839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	18,88	18,88			
			839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	18,88	18,88			
			839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	18,88	18,88			
			839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	18,88	18,88			

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	0,8	0,8
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	0,8	0,8
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	0,8	0,8
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	0,8	0,8
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	3,2	3,2
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	1,91	1,91
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	1,91	1,91
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	1,04	1,04
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	3,2	3,2
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	26,08	26,08
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	26,4	26,4
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	26,4	26,4
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	26,4	26,4
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	26,4	26,4
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	106,56	106,56
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	26,72	26,72
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	133,28	133,28
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	133,28	133,28
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	133,28	133,28
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	88,8	88,8
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	22,24	22,24
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	22,24	22,24
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	122,7	122,7
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	33,28	33,28
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	61,27	61,27
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	48,9	48,9
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	48,9	48,9

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
 Revizija i pregled preseljenja

		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	133,28	133,28
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	22,88	22,88
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	3,76	3,76
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	3,76	3,76
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	3,76	3,76
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	3,76	3,76
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	19,04	19,04
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	19,04	19,04
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	Nema	Nema
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	44,4	44,4
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	44,4	44,4
		839	Šuma	X	Potpuna eksproprijacija	44,4	44,4

Aneks 4 – Sažetak baze podataka Socio-ekonomskog anketiranja

Napomena: Potpuna baza podataka nalazi se u zasebnom Excel dokumentu.

Br.	Referentni broj upitnika	Nacionalnost	Broj zemljišta	Kompensacija plaćena ili u toku	Površina pogođenog zemljišta (m ²)	Vrsta kompenzacije	Zadovoljni sa kompenzacijom?	Mogućnost pregovora?	Pogođeni dio zemljišta koristi se za uzgoj i ispašu stoke
1.	1	Hrvat	1173/7, 3/291, 1175/103/282, 3/283, 3/284, 1180/11, 1175/10	Plaćena	cca. 170 m ²	Novčana	Ne	Da	Da
2.	2	Hrvat	3/300, 3/299	Plaćena	cca. 1.700 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Ne
3.	3	Hrvat	3/282, 3/283	Plaćena	cca. 80 m ²	Novčana	Ne	Ne/tržišna vrijednost	Ne
4.	4	Hrvat	1042/2, 3/303	Plaćena	cca. 1.000 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Ne
5.	5	Hrvat	1/71, 1/61	Plaćena	46,5 m ² i 11 m ²	Novčana	Ne	Ne/tržišna vrijednost	Da
6.	6	Hrvat	1/71, 538/56, 990/2	Plaćena	1.000 m ² i 270 m ²	Novčana	Da	No/tržišna vrijednost	Da
7.	7	Hrvat	987/8, 1/55	Plaćena	42,87 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Da
8.	8	Hrvat	1/58, 1/53, 1/61	Plaćena	28,94 m ²	Novčana	Donekle	Ne/tržišna vrijednost	Da
9.	9	Hrvat	3/299, 1041/4, 3/304, 3/300, 1173/8	U toku	140,8 m ² i 62,1 m ²	Trenutno u pregovoru	Ne	Pregovori u toku	Da
10.	10	Hrvat	3/282, 3/283, 3/291	Plaćena	174,16 i cca. 360 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Ne
11.	11	Hrvat	3/284, 3/288, 3/287	Plaćena	cca. 1.430,50 m ²	Novčana	Donekle	Ne/tržišna vrijednost	Da
12.	12	Hrvat	1/58, 1/61	Plaćena	cca. 400 m ²	Novčana	Ne	Ne	Ne
13.	13	Hrvat	3/283, 3/282, 3/280, 3/275	Plaćena	cca. 320 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Ne

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

14.	14	Hrvat	989/2	Plaćena	2 x 700 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Da
15.	15	Hrvat	2/35, 1/63, 2/33, 2/39	Plaćena	52 m ²	Novčana	Donekle	Ne/tržišna vrijednost	Da
16.	16	Hrvat	1024/12, 2/25	Plaćena	cca. 550 m ²	Novčana	Donekle	Ne/tržišna vrijednost	Da
17.	17	Hrvat	1/61, 1/55	Plaćena	cca. 180 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Da
18.	18	Hrvat	1041/6, 3/299, 3/300, 1173/8, 3/304	Plaćena	cca. 170 m ²	Novčana	Da	Ne	Ne
19.	19	Hrvat	540/6, 1/68	Plaćena	cca. 155 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Da
20.	20	Hrvat	994/4, 994/3, 2/39, 1/71	Plaćena	cca. 30 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Da
21.	21	Hrvat	1/61, 2/38, 2/27, 1/55	Plaćena	57,18 m ² i drugo	Novčana	Donekle	Ne/tržišna vrijednost	Ne
22.	22	Hrvat	1029/2, 3/309, 2/23	Plaćena	cca. 750 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Ne
23.	23	Hrvat	540/4, 1/68, 1/65, 1/71	Plaćena	cca. 74 m ²	Novčana	Donekle	Ne/tržišna vrijednost	Da
24.	24	Hrvat	1/67	Plaćena	cca. 50 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Ne
25.	25	Hrvat	1/38	Plaćena	cca. 100 m ²	Novčana	Ne	Ne/tržišna vrijednost	Da
26.	26	Hrvat	3/283,	Plaćena	cca. 200 m ²	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Ne
27.	27	Hrvat	994/3, 994/4, 2/39	Plaćena	cca 50 m ² (tri parcele)	Novčana	Da	Ne/tržišna vrijednost	Ne
28.	28	Hrvat	1025/2, 2,23, 3/309	Plaćena	566,33 m ² , 37,9 m ² , i 14,44 m ²	Novčana	Donekle	Ne/tržišna vrijednost	Ne

Aneks 5 – Detaljan opis ključnih odredbi Zakona o eksproprijaciji FBiH

Javni interes i svrha eksproprijacije

Nekretnina može biti eksproprisana samo u slučaju kad je utvrđen javni interes za izgradnju objekata odnosno izvođenje drugih radova na toj nepokretnosti. Nekretnina se može eksproprisati, ako je to potrebno, za izgradnju saobraćajne infrastrukture, privrednih, komunalnih, zdravstvenih, obrazovnih i objekata kulture, objekata odbrane, administrativnih i drugih objekata u javnom interesu, kada se ocijeni da će korištenje nekretnine u svrhu radi koje se predlaže eksproprijacija proizvesti veću korist od one koja se postiže ako se nekretnina nastavi koristiti na prethodan način.

Eksproprijacija može biti provedena za potrebe Federacije BiH, kantona, gradova, općina, javnih preduzeća i javnih ustanova, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Izuzetno, eksproprijacijom se može ustanoviti služnost za dobrobit građana radi postavljanja vodovodnih i kanalizacionih cjevovoda, električnih i telefonskih kablova, plinovoda i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Javni interes može biti utvrđen Odlukom a u određenim slučajevima može se utvrditi i zakonom.

Javni interes će se smatrati utvrđenim, za određeno područje, ako je donesen regulacioni plan ili urbanistički projekat za to područje.

Odluku o utvrđivanju javnog interesa, nakon što korisnik eksproprijacije podnese prijedlog za eksproprijaciju zajedno sa elaboratom, donosi: Vlada FBiH prilikom gradnje ili izvođenja radova koji će se provesti na području dvaju ili više kantona (na temelju prethodnog mišljenja kantonalne vlade), Vlada kantona kada se građenje ili radovi obavljaju na području dviju ili više općina (nakon prethodno pribavljenog mišljenja općinskih vijeća), ili Općina kada se građenje ili drugi radovi obavljaju na području jedne općine.

Postupak eksproprijacije

Postupak eksproprijacije se sastoji od sljedećih koraka:

1. Pripremne radnje za eksproprijaciju. Korisnik eksproprijacije koji namjerava predložiti eksproprijaciju može zahtijevati da mu se, zbog izrade investicionog elaborata, podnošenja prijedloga za utvrđivanje javnog interesa ili podnošenja prijedloga za eksproprijaciju, dozvoli da na određenoj nekretnini izvrši potrebne pripremne radnje kao što su ispitivanje stabilnosti tla, premjeravanje zemljišta i drugo. Prijedlog se podnosi općinskoj službi za upravu za imovinsko-pravne poslove.
2. Nadležan organ donosi Odluku o utvrđivanju javnog interesa, kao što je naprijed navedeno.
3. Korisnik eksproprijacije je dužan dokazati da je prethodno sa vlasnikom nekretnine pokušao sporazumno riješiti pitanje sticanja prava vlasništva nad određenom nekretninom.
4. Korisnik eksproprijacije podnosi prijedlog, zajedno sa dokumentacijom navedenom u članu 24. Zakona, za eksproprijaciju općinskoj službi za upravu.

Ako je potrebno, prijedlog može sadržavati i zahtjev za privremeno zauzimanje drugog zemljišta potrebnog za izgradnju objekta ili obavljanje radova u javnom interesu. Ovaj zahtjev se može također podnijeti posebno.

5. Općinska služba za upravu je dužna, bez odlaganja, obavijestiti vlasnika nekretnine o podnesenom prijedlogu za eksproprijacije. Nakon podnošenja prijedloga za eksproprijaciju korisnik eksproprijacije i vlasnik nekretnine mogu do pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji sporazumno riješiti pitanje prijenosa prava vlasništva kao i naknade na određenoj nekretnini u kojem slučaju se postupak eksproprijacije obustavlja.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

6. Na zahtjev predlagača eksproprijacije izvršit će se zabilježba eksproprijacije u zemljišnim i drugim javnim knjigama u kojima se vode podaci o nekretnini.
7. Općinska služba za upravu je dužna saslušati vlasnika nekretnine o činjenicama u vezi sa eksproprijacijom.
8. Općinska služba za upravu donosi rješenje o eksproprijaciji, nakon završetka postupka po hitnoj osnovi. Žalba protiv ovog rješenja može biti dostavljena Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove (u Zakonu spomenuta samo kao "Federalna uprava"). U slučaju da postoji neslaganje zemljišnoknjižnog i faktičkog stanja na nekretnini (što se često dešava), općinska služba za upravu raspravit će pravo vlasništva kao prethodno pitanje (član 27).
9. Poslije pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji, općinska služba za upravu dužna je bez odlaganja zakazati i održati usmenu raspravu za sporazumno određivanje naknade za ekspropriisanu nekretninu.
10. Ako se ne postigne sporazum o naknadi u roku od dva mjeseca (ili manje ako općinska služba za upravu odluči tako) od dana pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji, općinska služba za upravu dostavit će, bez odlaganja, pravomoćno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima nadležnom sudu na čijem području se nalazi ekspropriisana nekretnina zbog određivanja naknade. Nadležni sud po službenoj dužnosti u vanparničnom postupku rješava o visini naknade za ekspropriisanu nekretninu.
11. Korisnik eksproprijacije stiče pravo na posjed ekspropriisane nekretnine danom pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji ukoliko je do tada ranijem vlasniku isplatio naknadu za ekspropriisanu nekretninu, odnosno predao u posjed drugu odgovarajuću nekretninu. Iznimke su hitni slučajevi ili izbjegavanje znatnije štete, kada Vlada FBiH može na zahtjev korisnika eksproprijacije koji je iznio valjane razloge za potrebu hitnog stupanja u posjed nekretnine riješiti da mu se ta nekretnina preda u posjed prije pravomoćnosti, odnosno konačnosti rješenja o eksproprijaciji. Ako se u kasnijoj proceduri prijedlog odbaci, korisnik eksproprijacije je dužan nadoknaditi štetu koju je vlasniku prouzrokovao stupanjem u posjed nekretnine.
12. Uknjižba prava vlasništva izvršit će se na osnovu pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji i dokaza o isplaćenju naknadi ukoliko je tim rješenjem određena naknada u novcu, odnosno dokaza o sticanju prava vlasništva ranijeg vlasnika na drugoj odgovarajućoj nekretnini.

Potpuna i nepotpuna eksproprijacija

Potpuna eksproprijacija omogućava korisniku da dobije vlasništvo nad ekspropriisanom nekretninom, dok prethodnom vlasniku prestaju pored prava vlasništva ranijeg vlasnika i druga prava na toj nekretnini.

Nepotpunom eksproprijacijom se ustanovljava služnost na zemljištu i zgradi kao i zakup zemljišta i zgrade na određeno vrijeme. Zakup se može ustanoviti samo u slučaju kada se zemljište, s obzirom na svrhu za koju se zakup predlaže, ima koristiti samo na ograničeno vrijeme, a najviše do pet godina.

U slučaju kada bi se nepotpunom eksproprijacijom pogoršala ekonomska situacija vlasnika nekretnine ili ukoliko od korištenja ostatka nekretnine ne bi bilo koristi, raniji vlasnici, koji su pogođeni nepotpunom eksproprijacijom njihove nekretnine, imaju pravo zahtijevati potpunu eksproprijaciju i odgovarajuću naknadu. Nadležna služba mora po službenoj dužnosti informisati ovakve vlasnike zemljišta o njihovim pravima.

Poništenje Odluke o eksproprijaciji i odustajanje od prijedloga za eksproprijaciju

Korisnik eksproprijacije može do pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji potpuno ili djelimično odustati od prijedloga za eksproprijaciju, a djelimično odustajanje neće biti dopušteno ako bi time bila povrijeđena prava vlasnika nekretnine i ako vlasnik istakne takav prigovor.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Zahtjev za poništenje odluke o eksproprijaciji raniji vlasnik može podnijeti nakon isteka tri godine od dana važenja odluke ako korisnik eksproprijacije nije izvršio znatnije radove na tom objektu.

Po zahtjevu za poništenje odluke (rješenja) o eksproprijaciji i po odustanku od prijedloga za eksproprijaciju rješava općinska služba za upravu.

Naknada

Član 31. Zakona propisuje da se naknada mora dati prije formalnog prijenosa vlasništva nad eksproprianom nekretninom. Naknadu nastalih troškova u postupku eksproprijacije snosi korisnik eksproprijacije. Opće načelo Zakona o eksproprijaciji je da naknada treba biti pružena u visini tržišne vrijednosti (član 12.). Prema zakonu, tržišna vrijednost se izračunava na osnovu cijene na području u kojem se nekretnina ekspropriše, koja može biti postignuta za određenu nekretninu na tržištu, a koja zavisi od ponude i potražnje u trenutku njenog određivanja (član 46.).

Naknada za zemljište se daje na osnovu vrste zemljišta (poljoprivredno zemljište, šumsko, voćnjaci, itd.) i koristi koje vlasnik može imati ako zemljište ne bi bilo ekspropriano.

U Zakonu o eksproprijaciji FBiH (član 45.) propisano je da za eksproprijaciju bespravno izgrađenih objekata nema naknade, te da osobe koje su izgradile te objekte mogu iste ukloniti u roku koji odredi zaduženi općinski odjel, ili će općina organizovati postupak uklanjanja objekta ali o trošku graditelja.

Lične i porodične prilike ranijeg vlasnika ekspropriane nekretnine uzet će se u obzir, kao i okolnosti koje mogu imati nepovoljan ekonomski učinak, kao korektiv uvećanja visine utvrđene naknade (član 47). Ovaj član reguliše ponovnu uspostavu životnog standarda ne uzimajući u obzir samo punu naknadu za izgubljenu imovinu već obezbjeđujući fleksibilnost da se naknada određuje od slučaja do slučaja u zavisnosti od ličnih okolnosti. Obavljanje poslovne aktivnosti je eksplicitno navedeno u članu 47. Zakona o eksproprijaciji, kao i zahtjevi po pitanju utjecaja na materijalnu egzistenciju.

Aneks 6 – Primjer procjene sudskog vještaka

1. UVOD

U postupku eksproprijacije nekretnina za izgradnju magistralne ceste 17.3 Neum-Stolac, dionica Kiševo-Broćanac po prijedlogu J.P. Direkcija za ceste FBiH, određena sam za vještaka građevinske struke po zaključku Općine Neum, služba za imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina, dj. broj: UPI- 07-33-393/12 od 11.10.2012.godine, sa ciljem iskazivanja vrijednosti građevinskih radova na predmetnim nekretninama. Parcela k.č. 3/281 k.o. Gradac, vlasništvo / u površini od 2013m².

Na lice mjesta izašla sam sa ostalim članovima komisije, predstavnicima JP Direkcije cesta Federacije BiH iz Sarajeva i vlasnikom parcele, sačinila nalaz fotografiranja, mjerenja i zapisnik. Na parceli koja se izuzima potpunom eksproprijacijom su kameni zidovi ručne izrade. Međe između parcela su rađene od zidova ručne izrade, kamen se morao tražiti, vaditi iz zemlje i uklapati u slobodno stojeći zid, a sve da bi doživio ovoliki vijek trajanja. Zidovi su se zidali da ne bi domaće životinje mogle ulaziti na parcele. Njihova je visina bila 1,20m, širine 0,40m. Izrada zida nije nimalo lagan posao, a traži dosta strpljenja, rada i umijeća. Sagledavši stanje na licu mjesta, uočila sam da na nekim dijelovima zidova je došlo do obrušavanja i propadanja, a uvidom u priloženu dokumentaciju sačinjavam sljedeći nalaz:

2. OPIS NEKRETNINE PARCELA k.č. 3/281 k.o. SP- Gradac

Procjena nekretnina se radi na zemljištu označenom kao k.č. 3/281 k.o. SP- Gradac, u površini od 2.013 m², upisana u z.k. ulošku br.2184 k.o. SP- Gradac. Vlasnik parcele je / sa 1/2 dijela.

Na parceli se nalaze sljedeći objekti:

Kameni zid-suhozid, koji se proteže na parceli, gdje njegova visina nije ista u cijeloj dužini te prosjek visine se uzima:

- dim. 0,40 x 1,00 m, dužine 136,00 metara

3. PROCJENA VRIJEDNOSTI GRAĐEVINSKIH RADOVA

Kameni zid- suhozid:

Cijena zida po m³ iznosi 70,00KM.

$54,40 \times 70,00 = 3.808,00\text{KM} \times \text{Vi dijela} = 1.904,00\text{KM}$

Zaključkom Službe za imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina broj UP/I-07-33-393/12 od 11.10.2012.godine određen sam za poljoprivredno vještačenje procjene tržišne vrijednosti eksproprijiranih parcela i rastinja na istim za potrebe izgradnje magistralne ceste M 17.3 Neum - Stolac, dionica Kiševo - Broćanac, poddionica od stacionaže 3+021,062 km (P 1) do stacionaže 6+822,755 km (P 142 do tunela Oštrovac).

Dana 07.12.2012. godine sam uz prisustvo vlasnika nekretnine, vještaka geodetske struke i ovlaštenog punomoćnika J.P. Ceste F BiH d.o.o. Sarajevo, izvršio uviđaj na licu mjesta na parcelama koje su predmet eksproprijacije, te utvrdio sljedeće činjenično stanje:

Parcela K.Č. br. 3/281, u površini od 2.013 m², u naravi šikara, upisana u z.k.ul. 2184 k.o. Gradac a posjed i stvarno vlasništvo / iz Neuma sa Vi dijela.

STRUČNI NALAZ MIŠLJENJE I PROCJENA TRŽIŠNE VRIJEDNOSTI NEKRETNINA

Nekretnine (parcele) koje se nalaze na planiranoj trasi magistralnog puta M17.3 Neum - Stolac na dionici Kiševo-Broćanac su neprikladne za obradu, ispašu i sječu. Obrasle su šumom i šumskim rastinjem gdje preovladavaju drvenaste i grmolike vrste tipične za ovo područje kao što su: hrast, smreke, česmina, kukrika, crni jasen, drača i druge šumske sastojine. Unutar šumskih sastojina na malim prostorima postoje vrtače i siromašni pašnjaci.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Pedološke osobine tla

Na području Katastarske općine pedološki pokrivač prilično je šarolik. Zastupljena su različita tla. Jako plitka skeletna i skeletoidna žučkastosmeđa, smeđe tlo s lokalnom pojavom rendzina. Ta su zemljišta mjestimično goleti, kamenjar, vrlo plitka i siromašna, većim dijelom strma, nepristupačna i neprohodna.

P R I J E D L O G

za utvrđivanje naknade za ekspropisano zemljište

Predmetna parcela je šumsko zemljište (šikara) te u smislu člana 51 Zakona o eksproprijaciji, naknada za ekspropisano zemljište pod šumom određuje se u visini naknade koja bi se odredila za najbliži pašnjak istog položaja.

Vrijednost zemljišta u skladu sa članom 49, 53 i 54 Zakona o eksproprijaciji („Službeni list SR BiH“, br. 12/87 i 38/89) i člana 46 i 51 Zakona o eksproprijaciji (Službene novine F BiH 70/07), u postupku vještačenja potrebno je uzet u obzir slijedeće elemente:

- iskoristivost zemljišta,
- veličinu i oblik parcele,
- kvalitet zemljišta
- posebna svojstva lokacije u odnosu na putne komunikacije,
- zakonska regulativa, slobodno tržište, socijalno-privredni elementi,
- zasićenost, ponuda-potražnja, legalitet.

Tržišna vrijednost nekretnine je ona koja se postigne između zainteresiranog i neprisiljenog kupca i prodavatelja, a kada oba imaju sve potrebne podatke o nekretnini. Procjenitelj pristupa određivanju vrijednosti kombinirajući dostupne metode, a svoj izvještaj o procijenjenoj vrijednosti daje na bazi svog iskustva i umijeća na način da pravilno protumači činioce koji utječu na vrijednost nekretnine i da interpretira rezultate metodoloških pristupa. Pravilnim ponderiranjem dobivenih rezultata određuje se tržišna vrijednost nekretnine.

Danas korištene metodologije za procjenu vrijednosti su:

2.1. Troškovna metoda, metoda utvrđenja stvarne vrijednosti ili statička metoda.

2.2. Usporedna metoda ili metoda uspoređivanja vrijednosti.

2.3. Kapitalizacija dobiti, tj. metoda vrednovanja prinosa ili dinamička metoda

Za utvrđivanje vrijednosti cijene zemljišta u Katastarskoj opštini Neum koristit će se metoda *Kapitalizacije dobiti, tj. metoda vrednovanja prinosa ili dinamička metoda a dat će se kratak pregled i ostalih najčešćih metoda koje se koriste kod određivanja cijena nekretnina.*

2.1. Troškovna metoda

Troškovna metoda je bazirana na izračunu troškova gradnje. Ideja je da kupac neće nikada platiti nekretninu više nego što bi ga koštala izgradnja iste takve nekretnine na istoj lokaciji. Treba razlikovati izračun vrijednosti zamjenske i reprodukcijске nekretnine. Razlika je u tome što su reprodukcijски troškovi oni za izgradnju potpuno iste građevine u materijalima i tehnologiji, dok su zamjenski troškovi za izgradnju sukladne građevine jednake upotrebljivosti po današnjim standardima gradnje.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Kod izračuna ukupne vrijednosti nekretnine troškovima građenja odbija se iznos amortizacije, a dodaje se cijena zemljišta koja pripada toj nekretnini, troškovi komunalnih pristojbi i ostali troškovi. Ova metoda je pogodna za one slučajeve gdje ne postoje podaci o cijenama postignutih kod kupoprodaje sličnih nekretnina ili za one nekretnine za koje je teže vrednovati prinos.

2.2. Metoda uspoređivanja vrijednosti

Metoda koja je vrlo pogodna za zemlje sa organiziranim tržištem nekretnina i tamo gdje postoji vjerodostojna baza podataka o provedenim kupoprodajama. Metoda se sastoji od usporedbe nekretnine koja se procjenjuje sa nekretninama koje su bile prodane na istom području u bliskom vremenskom razdoblju. Procjenitelj mora utvrditi stvarnu kupoprodajnu cijenu nekretnina koje su bile u transakcijama kako bi mogao uspoređujući njihove cijene i svojstva procijeniti vrijednost nekretnine.

2.3. Metoda vrednovanja prinosa

Godišnje ostvareni ili mogući prihodi od nekretnine daju godišnji bruto prihod, kada se od toga dio odbije za troškove, amortizaciju, poreze, održavanje i rizik od izostanka najamnine, a preostali iznos predstavlja godišnji neto prihod. Ovaj neto prihod se u smislu gotovinskog obračuna uvećava za odgovarajući faktor kapitalizacije, što daje iznos prihoda.

Odnos godišnjeg prihoda i vrijednosti investicije izražen u % zove se dobit. Kapitalizacija dobiti je izračun svih predviđenih prihoda umanjениh za moguće rizike. Ukoliko se stvarno postignute prihode uslijed nedostatka podataka ne može utvrditi, tada se polazi od prihoda koji su mogli biti postignuti uslijed urednog poslovanja, ali i od troškova koji bi proizašli iz ovog poslovanja; za ovo se mogu koristiti **prihodi usporedivih nekretnina** ili opće prihvaćeni statistički podaci. Visina stope kapitalizacije je vrlo važna za proračun vrijednosti nekretnine. Iz pravila izračunavanja rente proizlazi da što je niža kamata, to je viši multiplikator i s time i vrijednost zgrade, a što je viša kamata, to je manji multiplikator i manja vrijednost zgrade. Sa padajućim ostalim vremenom korištenja opada i utjecaj visine kamate.

Jedan od kriterija za odabir stope kapitalizacije je rizik kojem je izložen prihod iz realnog posjeda. Obiteljske kuće i nekretnine podliježu manjem riziku od poslovnih ili industrijskih objekata.

Da bi se na ovaj način izračunala vrijednost zemljišta, potrebno je za svaku kulturu izračunati čistu dobit od njihove proizvodnje, (odnosno potencijalni prihod), umanjenu za troškove proizvodnje u što spadaju materijalna sredstva i radna snaga. Iz dobiti za tri kulture koje smo odabrali, izračuna se prosječna dobit koja bi se mogla ostvariti sa tog zemljišta. Tako dobivena vrijednost predstavlja kapitaliziranu godišnju rentu, tj. novčana sredstva koja bi stavljena na štednju uz uobičajene kamate davale odgovarajući iznos. Stvarna vrijednost zemljišta iz te veličine obračunava se prema obrascu za kamatni račun:

$$g = (100 \times i) : p$$

gdje je:

g- potencijalna vrijednost zemljišta,

i- iznos koji je dobiven kao ostvarena dobit na zemljištu, a

p- uobičajena bankarska kamata na oročena sredstva.

S obzirom da nemamo stvarno postignute prihode uslijed nedostatka podataka i ne možemo ih utvrditi, polazimo od prihoda koji su mogli biti postignuti uslijed urednog poslovanja, ali i od troškova koji bi proizašli iz ovog poslovanja. Za ovo se mogu koristiti prihodi usporedivih nekretnina ili opće prihvaćeni statistički podaci.

Za računanje dobiti koristit ćemo pretpostavku da se radilo o urednom poslovanju na određenoj parceli na kojoj se gaji pšenica, krompir i povrće.

Kod **proizvodnje pšenice** koja daje prinos od 0,4 kg/m² zrna i 0,25 kg/m slame, pomnoženo sa cijenom za zrno od 0,30 KM/kg i 0,10 KM/kg za slamu, što daje 0,12 KM/m² za zrno i 0,025 KM/m² za slamu. Ukupno zrno i slama daju 0,145 KM/m², od čega se odbiju troškovi proizvodnje od 50 % i dobije se čista dobit od **0,0725 KM/m²** zemljišta.

U **proizvodnji krompira** može se ostvariti prinos od 3,00 kg/m², što po cijeni od 0,50 KM/kg daje iznos od 1,5 KM/m², od čega se odbiju troškovi proizvodnje od 50 % i dobije se iznos od **0,75 KM/m²** čiste dobiti na ovom zemljištu.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

Kod **proizvodnje povrća** može se ostvariti prinos od 5,00 kg/m², što po cijeni od 0,90 KM/kg daje **iznos** od 4,50 KM/m², od čega se odbiju troškovi proizvodnje u iznosu od 65 % i dobije **se 1,57 KM/m²** čiste dobiti na ovom zemljištu.

Prosječna dobit od ove tri kulture (0,0725+0,75+1,57 : 3) je 0,799 KM/m² i ovaj iznos predstavlja kapitaliziranu godišnju rentu, koja se mora uvrstiti u obrazac za kamatni račun i stvarna vrijednost zemljišta po ovom kriteriju je:

$$g = (100 * I) : p = (100 * 0,799) : 5,64 = 14,00 \text{ KM/m}^2$$

Prinose pojedinih kultura obračunao sam po knjizi dr. Jakova Pehara "Vrtlarstvo", dr. Smiljke Vukašinić "Proizvodnja povrća", a konsultovao sam i Priručnik za poljoprivredna vještačenja od Prof. dr. Jure Belje. Internet kao pomagalo.

A. Vrijednost poljoprivrednog zemljišta	14 KM.
B. Vrijednost šumskog zemljišta	8 KM.
C. Vrijednost ostalog zemljišta	8 KM.

ZAKLJUČAK I MIŠLJENJE

Zbog promjene bankarske kamate na oročeni depozit došlo je do promjene cijene zemljišta, pa na osnovu naprijed navedenog predlažem da se za poljoprivredno zemljište primjeni cijena od 14,00 KM/m² a za ostala zemljišta koja su po svojoj morfologiji i proizvodnoj sposobnosti slabija (šumsko zemljište, trstici, bare, neplodno i dr.) primjeni cijena za cca 57% umanjena u odnosu na poljoprivredno zemljište što iznosi 8,00 KM/m².

Cijena šumskog zemljišta uvećava se za drvenu masu.

A. VRIJEDNOST ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA

Parcela K.Č. br. 3/281, površine 2.013 m² x 8,00 KM/m² 16.104,00 KM

Kako je predmetna parcela je u naravi šikara (degradacijski oblici šume) gdje nema jasne diferencijacije između sloja drveća i sloja grmlja. Na istoj dominira grmlje a stabla su u manjini. Unutar sastojine preovlađuje bjeli grab-kukrika, smreka i sporadično hrast i ostali lišćari u V bonitetu. Za ovo područje nema podataka drvnih masa i nepostoji Šumsko gospodarska osnova kako za privatne tako ni za državne šume općine Neum. Zbog ovakvog stanja i teške neprohodnosti kroz šikaru, na parceli odnosno površini predviđenoj za eksproprijaciju nije vršen detaljan premjer svakog pojedinog izbojka (stabla), već je količina drvene mase cijelih stabala³ utvrđena **metodom tri slučajno izabrana uzorka (premernih ploha) površine po 100 m²**. Na uzorcima je izbrojan i evidentiran broj Stabala te na osnovu toga utvrđen prosječan broj stabala iskazan u tabelama kako slijedi:

1. Procjena količine i vrijednosti drvene mase

U smislu odredbi člana 52 stav 1 i 2 tačke 2 Zakona o eksproprijaciji („Sl. Novine F BiH" br. 70/07) predviđena je nakanada:

- za drvenu masu (zatečenu drvenu masu) i
- za vrijednost izgubljenog prirasta (ostala mlađa i starija stabla) zbog prijevremene sječe (procjena količine i vrijednosti drvene mase dijela sastojine od vremena eksproprijacije do vremena pune zrelosti uz obračun vrijednosti po mjerilima iz stava 1 člana 52 ZE.

Zaliha drvene mase KD na predmetnoj parceli =51,311 m³ (neto DM 43,101 m³).

2. Procjena količine i vrijednosti gubitaka na prirastu

Pomoću prinorno prihodnih tablica za niske - izdanačke šume (Princ.cuburga/greinnerove) procjenio Dim daje prosječni godišnji prirast, (nedozreli stabala), 2,00 m³ krupnog drveta po 1 ha što za 2.013 m iznosi 0,402 m³, a ukupan gubitak za narednih 40 godina kada će stabla dostići „zrelost" iznosi **16,104 m³ drvene mase KD, (neto 13,527m³)**.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Revizija i pregled preseljenja

B. VRIJEDNOST DRVNE MASE (Ukupna neto drvne mase 1+2)

Neto zaliha DM na predmetnoj parceli = 43,101 m³

+ Izgubljeni prirast (za 40. god.) = 13,527 m³

Ukupno drvne mase. 56,628 m³ x 60,00 KM/m³

3.397,70 KM

1. Procjena količine i vrijednosti sadnica iz prirodnog biljevišta koje se mogu uprijebiti za reprodukciju šuma te iste imaju tržišnu vrijednost

Prema literaturi dr.N.Prolić et.a 1965-1970 godina i opsežnim mjerenjima na terenu Hercegovine i Neumskog zaleđa istog autora procijenjeno je da se u prosjeku nalazi 800 jedinki mladih drvenasti biljaka koje uglavnom obezbjeđuju reprodukcij.

Analizirajući ove podatke i sastojinu procjenjujem da unutar sastojine na površini na svakih 13 m² u prosjeku može se naći 1 zdrava sadnica iz biljevišta koja ima tržišnu vrijednost.

C. VRIJEDNOST ZDRAVIH SADNICA

Prema tome procjena vrijednosti zdravih sadnica iz prirodnog biljevišta na parceli iznosi:

P = 2.013 m : 13 kom/m² = 154,86 kom sadnica x 3,00KM = 464,58 KM

D. VRIJEDNOST DRVNE MASE IZDOJENIH OŠTEĆENIH STABALA

Na predmetnoj parceli se nalazi jedno stablo brijesta prsnog prečnika o 75 cm, čije deblo oštećeno, tj mu fulpuklinom na debelu, te dva hrasta (duba) čija su debla djelimično oštećena (natrula), pa se isti itiflJU koristiti kao ogревно drvo.

2 stabla hrasta, prsnog prečnika od 80 cm što daje neto drvne mase ogревноg drveta 4,401 m³ x 2 = 8,80 m³ x 60KM= 528,19 KM

Brijest prsnog prečnika o 75 cm, što daje neto drvne mase ogревноg drveta 3,26 m³ x 60 KM=

Ukupno 723,79 KM

REKAPITULACIJA

A. vrijednost šumskog zemljišta- 16.104,00 KM

B. vrijednost drvne mase-3.397,70 KM

C. vrijednost zdravih sadnica - 464,58 KM

D. vrijednost izdvojenih stabala - 723,79 KM

UKUPNO (A+B+C+D) = 20.690,07 KM

Slovima (dvadesethiljadašeststotinadevedeset KM i 07 ph)

(Dole imenovanom od ukupnog iznosa od 20.690,07 KM, pripada 1/2 tj. iznos od 10.345,03 KM).